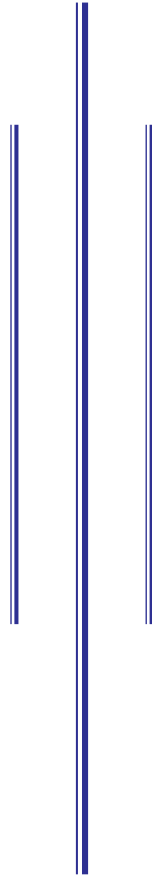

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

२०७५/०८०

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन, २०७९/८०

प्रकाशक : सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय
नाम्चे, सोलुखुम्बु

प्रतिलिपि अधिकार © : २०८०, सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय, नाम्चे, सोलुखुम्बु

सम्पादक : श्री मनोज कुमार मण्डल, संरक्षण अधिकृत

सल्लाहकार : श्री शुस्मा राना, वरिष्ठ संरक्षण अधिकृत

सम्पर्क ठेगाना : सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय
नाम्चे बजार, सोलुखुम्बु, नेपाल
फोन नं. : ०३८ - ५४०११४

फ्याक्स : ०३८- ५४०३९५

इमेल : snp.namche@gmail.com

वेबसाइट : www.snp.gov.np, www.sagarmathanationalpark.gov.np

मुद्रण : हाईडल प्रेस प्रा.लि.
बागबजार, काठमाण्डौ
ईमेल: heidelp ltd@gmail.com

दुई शब्द

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको अद्वितीय जैविक विविधताको संरक्षण, पर्यटन व्यवस्थापन तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको एकिकृत संरक्षण, व्यवस्थापन र मध्यवर्ती क्षेत्रको सामाजिक विकास कार्यलाई विद्यमान क्षमता तथा उपलब्ध साधन र स्रोतको परिचालन मार्फत सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयबाट आ.व. २०७९/०८० मा विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन भएका छन् ।

पछिल्लो समयमा कस्तुरी मृग, हाब्रे, हिउँ चितुवा लगायतका वन्यजन्तुको चोरीशिकार नियन्त्रणमा उल्लेख्य उपलब्धि हासिल हुदै आएको छ भने सरोकारवालाहरूसंगको समन्वय र सहकार्यमा समग्र जैविक विविधता संरक्षण कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडी वढाइएको छ ।

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयबाट आ.व. २०७९/०८० मा सञ्चालन गरिएका कार्यक्रम तथा क्रियाकलापहरूलाई समेटेर वार्षिक प्रगति विवरण सहितको यो पुस्तिका तयार गरी प्रकाशन गरिएको छ । यस पुस्तिका मार्फत सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयबाट वर्षभरी गरिएका गतिविधिहरूलाई सर्वसाधारण एवं सरोकारवालाहरू समक्ष पुर्‍याइ सार्वजनिककरण गर्दै सुशासन कायम होस् भन्ने उद्देश्यले विगतका वर्षहरूमा जस्तै यस वर्ष पनि यो वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ ।

नेपालको पहिचान र गौरवको रूपमा परिचित यस सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको संरक्षण तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको विकासमा महत्वपूर्ण योगदान पुर्याउनु हुने अग्रजहरूलाई हार्दिक सम्मान तथा संरक्षण कार्यमा प्रत्यक्ष वा परोक्षरूपमा सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण संरक्षण प्रेमी, संस्था एवं व्यक्तिहरूलाई हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

यो पुस्तिका प्रकाशन गर्ने कार्यमा सहयोग पुर्याउने सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु र प्रतिवेदन लेखन कार्यमा योगदान दिने संरक्षण अधिकृत श्री मनोज कुमार मण्डललाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । साथै, कार्यक्रम सञ्चालनमा सहयोग पुर्याउनु हुने मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति, मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति/समूह, स्थानिय निकाय र रणशूर गुल्म लगायत सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरूलाई हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै यस राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको जैविक विविधता संरक्षण कार्यमा सदैव महत्वपूर्ण सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

शुस्मा राना
वरिष्ठ संरक्षण अधिकृत

विषय सूची

शिर्षक	पेज नं.
संक्षिप्त जानकारी	१
१.१ निकुञ्जको स्थापना	१
१.२ निकुञ्जको अवस्थिति	१
१.३ मध्यवर्ती क्षेत्र	१
१.४ निकुञ्जको विशेषता	२
निकुञ्जको संरक्षण	३
२.१ संरक्षणको इतिहास	३
२.२ निकुञ्ज प्रशासनको पोष्टहरु	३
२.३ नेपाली सेनाको पोष्टहरु	३
निकुञ्जको वन्यजन्तु प्रजातिहरुको अवस्था	४
३.१ स्तनधारी जनावर	४
३.२ पक्षी	४
३.३ घमिने तथा उभयचर	४
निकुञ्जको संरक्षणसँग आकर्षित हुने कानुनहरु	५
आ.व. २०७९/८० मा संचालित क्रियाकलापहरु	६
५.१ बजेट तथा खर्चको स्थिति	६
५.२ आ.व. २०७९/८० मा सम्पन्न गरिएका केही क्रियाकलाप	७
५.२.१ राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना	७
५.२.२ राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	१५
पर्यटक तथा राजश्वको विवरण	२०
६.१ पर्यटकको विवरण	२०
६.२ राजश्वको विवरण	२१
अध्ययन/अनुसन्धान	२२
साहसिक पर्यटकिय गतिविधि	२२
वन्यजन्तुबाट भएको क्षति तथा राहत वितरण	२३
९.१ मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व	२३
९.२ राहत वितरणको विवरण	२३
वन्यजन्तुको उद्धार तथा मृत्यु	२४
१०.१ वन्यजन्तुको उद्धार	२४
१०.२ वन्यजन्तुको मृत्यु	२४
मुद्दाको विवरण	२५
११.१ वन सम्बन्धि मुद्दा	२५
११.२ वन्यजन्तु सम्बन्धि मुद्दा	२५

अनुसूचीहरू

अनुसूची-१ सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको सिमाना	२६
अनुसूची-२ सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज मध्यवर्ती क्षेत्रको सिमाना	२७
अनुसूची-३ आ.व. २०७९/८० को राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजनाको कार्यक्रम	२८
अनुसूची-४ आ.व. २०७९/८० को राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको कार्यक्रम	३०
अनुसूची-५ सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जमा हालसम्म तैनाथ गुल्महरूको विवरण	३२
अनुसूची-६ निकुञ्ज र नेपाली सेनाका पोष्टहरूको विवरण	३२
अनुसूची-७ List of Mammals recorded in Sagarmatha National Park and its Buffer zone	३३
अनुसूची-८ Checklist of the Birds of Sagarmatha National Park and its Buffer zone	३५
अनुसूची-९ List of Herpetofauna recorded in Sagarmatha National Park and its Buffer zone	४३
अनुसूची-१० सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जमा आ.व. २०७९/८० मा भ्रमण गरेका देश अनुसारको पर्यटकहरूको संख्या	४४
अनुसूची-११ आ.व. २०७९/८० को पर्यटकहरूको मासिक विवरण	५०
अनुसूची-१२ आ.व. २०७९/८० को राजश्वको सम्बन्धी विवरण	५१
अनुसूची-१३ मध्यवर्ती क्षेत्रका उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरूको विवरण	५२
अनुसूची-१४ हिमाली तथा पहाडी संरक्षित क्षेत्र भित्र सहासिक पर्यटकिय गतिविधि संचालन गर्दा लाग्ने शुल्क	५४
अनुसूची-१५ सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज अन्तर्गत रहेका होटेल तथा चिया पसलको विवरण	५४
अनुसूची-१६ मध्यवर्ती सामुदायिक वन सम्बन्धि विवरण	५५
अनुसूची-१७ आ.व. २०७९/८० मा सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रमा उडान/अवतरण गरेको हेलिकप्टरको विवरण	५६
अनुसूची-१८ सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयको कर्मचारीको दरबन्दी विवरण	५७
अनुसूची-१९ स्थापनाकालदेखि हालसम्ममा वार्डेन अधिकृत/ वरिष्ठ संरक्षण अधिकृतहरूको विवरण	५८
अनुसूची-२० सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय मार्फत आ.व. २०७९/८० मा वन्यजन्तुबाट भएको क्षति बापत वितरण गरिएको राहत रकम विवरण	५९
अनुसूची-२१ सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयको सांगठनिक संरचना	६०

संक्षिप्त जानकारी

१.१ निकुञ्जको स्थापना

सन् १९७३ मा तत्कालीन अधिराजकुमार ज्ञानेन्द्र शाहले खुम्बु क्षेत्रलाई राष्ट्रिय निकुञ्जको रूपमा स्थापना गर्न जर्मनीको बोनमा बसेको विश्व वन्यजन्तु कोषको बैठकमा पहिलो पटक आधिकारिक प्रतिबद्धता जनाएका थिए। यस क्षेत्रमा निकुञ्ज स्थापनाको सम्भाव्यता अध्ययन १९७४ मा शुरु भएको थियो र उक्त कार्यमा न्यूजील्याण्ड सरकारको प्राविधिक सहयोग प्राप्त भएको थियो। वि.सं. २०३३ साल श्रावण ४ गते (तदनुसार सन् १९७६ जुलाई १९) राजपत्रमा सूचना प्रकाशित भई विधिवत रूपमा स्थापना भएको सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज नेपालको एउटा महत्वपूर्ण संरक्षित क्षेत्र हो। यो राष्ट्रिय निकुञ्ज पूर्वी नेपालको सोलुखुम्बु जिल्ला अन्तर्गतका खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका वडा नं. २, ३, ४ र ५ को ११४८ वर्ग कि.मि. क्षेत्रमा फैलिएको छ। नेपालको संरक्षित क्षेत्र अन्तर्गत उच्च हिमाली क्षेत्रको पारिस्थितिकीय प्रणाली, महत्वपूर्ण जैविक विविधता साथै विश्वको सर्वोच्च शिखर सगरमाथा समेत समेटिएको यस राष्ट्रिय निकुञ्जलाई सन् १९७९ मा विश्व सम्पदा सूचीमा समावेश गरिएको छ। त्यसै गरी यस राष्ट्रिय निकुञ्जभित्र अवस्थित गोक्यो तथा वरपरका तालहरू सन् २००७ मा अन्तर्राष्ट्रिय महत्वको सिमसार क्षेत्रको रूपमा रामसार सुचीमा सूचीकृत भएको छ।

१.२ निकुञ्जको अवस्थिति

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कोशी प्रदेशको सोलुखुम्बु जिल्लाको उत्तरी भेग खुम्बु क्षेत्रमा पर्दछ। यो निकुञ्ज ८६° २८' देखि ८७° ०७' पूर्वी देशान्तर र २७° ४५' देखि २८° ०७' उत्तरी अक्षांशमा फैलिएको छ। यस निकुञ्जको पश्चिममा गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र, पूर्वमा मकालु-वरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज र उत्तरमा चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतको चोमोलोङमा प्राकृतिक आरक्ष पर्दछ। खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिकाको वडा नं. २, ३, ४ र ५ (साविक खुम्जुङ, नाम्चे र चौरीखर्क गा.वि.स.) को भू-भागमा पर्ने यस निकुञ्ज क्षेत्र तथा यसको मध्यवर्ती क्षेत्रले सोलुखुम्बु जिल्लाको करिब ४५ प्रतिशत भूभाग ओगटेको छ। सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको कार्यालय नाम्चेको मेण्डल्फुमा अवस्थित छ। सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको सिमाना अनुसूची १ मा दिएको छ।

चित्र नं. १: सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको नक्सा

१.३ मध्यवर्ती क्षेत्र

जैविक विविधता संरक्षणमा स्थानीय समुदायको सहभागिता सुनिश्चित गर्दै यसबाट प्राप्त हुने लाभमा सहभागी गराउने हेतुले नेपाल सरकारले १ जनवरी २००२ मा अन्तराष्ट्रिय पर्वतीय वर्षको अवसरमा सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज आसपासको २७५ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रलाई समेटेर वि.सं. २०५८ साल पौष १७ गते राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणा गरिएको हो। यस निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा सोलुखुम्बु जिल्लाको खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका वडा नं. २, ३, ४ र ५ समेटिएका छन्। मध्यवर्ती क्षेत्रको सिमाना अनुसूची २ मा दिएको छ। सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जभित्र रहेका गाउँवस्तीहरू समेत यसको मध्यवर्ती क्षेत्र अन्तर्गत पर्दछन्। निकुञ्जको संरक्षण तथा व्यवस्थापनमा स्थानीय समुदायलाई सहभागी गराउने नीति अनुरूप

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज मध्यवर्ती क्षेत्रका बासिन्दाहरूलाई ३ वटा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति अन्तर्गत २८ वटा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समूहमा आबद्ध गरिएको छ । मध्यवर्ती क्षेत्रमा संरक्षण र विकासका गतिविधिहरूलाई एकीकृत रूपमा अगाडि बढाउनका लागि नेतृत्व प्रदान गर्ने कार्यमा मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति क्रियाशील रहेको छ । पछिल्लो तथ्यांक अनुसार यस मध्यवर्ती क्षेत्र अन्तर्गत रहेका वडा नं. २, ३, ४ र ५ मा रहेका घरधुरी र जनसंख्याको विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरूको विस्तृत विवरण अनुसूची १३ मा दिइएको छ ।

तालिका १: सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र अन्तर्गत रहेको घरधुरी र जनसंख्या

क्र.सं.	निकुञ्जको नाम	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	वडा. नं.	घरधुरी संख्या	जनसंख्या	कैफियत
१.	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय, नाम्चे, सोलुखुम्बु	सोलुखुम्बु	खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका	२	५८०	२२६१	
				३	५२७	१७४०	
				४	५९१	२१५७	
				५	४३३	१४७७	
				जम्मा	२१३१	७६३५	

१.४ निकुञ्जको विशेषता

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज संसारकै उच्च स्थानमा अवस्थित एउटा महत्वपूर्ण निकुञ्ज हो । यस निकुञ्जमा विश्वको सर्वोच्च शिखर सगरमाथा भएको हुँदा यसको छुट्टै सामरिक महत्व रहेको छ । सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जमा विश्वकै उच्च हिमाली क्षेत्रमा पाइने उच्च पारिस्थितिकीय प्रणाली पाईन्छ । यो क्षेत्र पवित्र हिमालय भू-परिधि अन्तर्गत पर्ने जैविक विविधता संरक्षणको दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण तथा संवेदनशील क्षेत्र हो जहाँ हिउँ चितुवा, कस्तुरी मृग, रेड पाण्डा लगायतका दुर्लभ वन्यजन्तुहरूको बासस्थान रहेको छ । सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज विश्व सम्पदा सूचीमा सन् १९७९ मा सूचिकृत भइसकेको छ । यसैगरी सन् २००७ मा सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जभित्र अवस्थित गोक्यो तथा वरपरका तालहरूलाई समेटी रामसार क्षेत्र घोषणा भएको थियो । यस निकुञ्जमा वार्षिक ५० हजार भन्दा बढी विदेशी पर्यटकहरूले पदयात्रा एवं पर्वतारोहणका लागि भ्रमण गर्ने भएको हुँदा यो निकुञ्जलाई विश्वको प्रसिद्ध पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा मानिन्छ । साथै ऐतिहासिक तथा साँस्कृतिक महत्व बोकेका तेडबोचे तथा पाडबोचे लगायत अन्य खुम्जुङ र थामे गुम्बाहरू यस निकुञ्जभित्र पर्दछन् ।

निकुञ्जको संरक्षण

२.१ संरक्षणको इतिहास

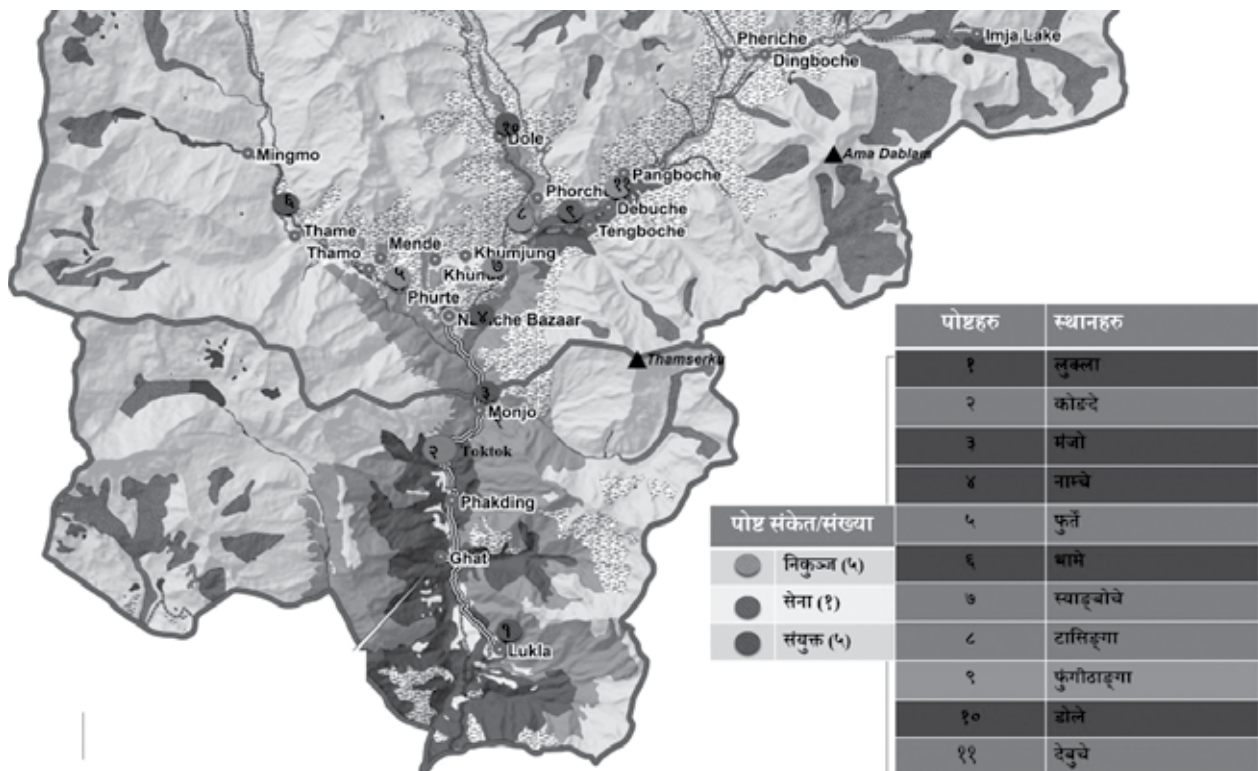
निकुञ्जको स्थापना हुनु अगाडि यस क्षेत्रको वन, वन्यजन्तु तथा कृषि बालीको संरक्षण नावाहरूद्वारा गरिन्थ्यो। सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको सुरक्षा व्यवस्थाको लागि बि. सं. २०४७ साल श्रावण ३० गतेदेखि नेपाली सेना तैनाथ रहेको छ। हाल श्री रणशूर गुल्मले गुल्म हेडक्वाटर नाम्चे तथा थामे, फुंगीठाँगा, डोले, मन्जो र लुक्लामा गरी जम्मा ५ वटा सुरक्षा पोष्टहरूबाट निकुञ्जको सुरक्षा गर्दै आएको छ। निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा वन्यजन्तुहरूको चोरी शिकार लगायतका कानूनले निषेध गरेका गतिविधिहरू हुन नदिनको लागि निकुञ्जका कर्मचारीहरू तथा निकुञ्जको सुरक्षाका लागि खटिएका नेपाली सेनाहरूबाट नियमित गस्तीको व्यवस्था मिलाइएको छ। नियमित गस्ती बाहेक अवस्था र स्थानको संवेदनशीलताको आधारमा बिशेष गस्तीहरू गर्ने गरिएको छ भने संवेदनशील क्षेत्रहरूमा स्विप तथा क्याम्पिङ्क अपरेसनहरू संचालन गरिएको छ।

२.२ निकुञ्ज प्रशासनको पोष्टहरू

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय अन्तर्गत मुख्य कार्यालय, २ वटा रेज्युपोष्ट र ८ वटा पोष्टहरू रहेका छन्। यस निकुञ्जको संगठानिक संरचना र स्वीकृत दरबन्दी क्रमसः अनुसूची २१ र १८ मा रहेका छन्।

२.३ नेपाली सेनाको पोष्टहरू

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको सुरक्षार्थ हालसम्म जम्मा ११ वटा गुल्महरू खटिएको छ। हाल रणशूर गुल्म मिति २०७७/१०/२४ देखि हाल सम्म यस निकुञ्ज सुरक्षाको लागि तैनाथ रहेको छ। यस निकुञ्जको सुरक्षामा खटिने गुल्महरूको विवरण अनुसूची ५ मा र पोष्टहरूको विवरण अनुसूची ६ मा दिएको छ। यस गुल्म अन्तर्गत ५ (पाँच) वटा पोष्ट र मुख्य कार्यालय नाम्चेमा गरी ६ स्थानमा रही संरक्षणको कार्यमा सहयोग गरिरहेको छ।

चित्र नं. २: निकुञ्ज र नेपाली सेनाको पोष्टहरूको अवस्थिति

निकुञ्जको वन्यजन्तु प्रजातिहरूको अवस्था

३.१ स्तनधारी जनावर

निकुञ्ज क्षेत्रमा हिउँ चितुवा, कस्तुरी मृग, हाब्रे लगायतका दुर्लभ स्तनधारी वन्यजन्तुका प्रजातिहरू पाइन्छन्। तथ्यांक अनुसार निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा ३७ प्रजातिका स्तनधारी वन्यजन्तुहरू पाइन्छन्। सन् २०१० मा गरिएको सर्वेक्षण अनुसार निकुञ्जमा ४ वटा हिउँ चितुवा स्थायी रूपमा बसोबास गर्दै आएका छन्। आ.व. २०७४/०७५ मा गरिएको अनुगमन अनुसार कस्तुरी मृगको कूल संख्या १८५ वटा रहेको छ। कस्तुरी मृग तथा भारल हिउँ चितुवाको मुख्य आहार हुन। आ.व. २०७८/७९ मा गरिएको भारल गणना अनुसार निकुञ्जमा ९५ वटा पोथी, ९० वटा भाले र ४९ वटा बच्चा र ३१ वटा पहिचान हुना नसकेको गरी जम्मा २५७ वटा भारल रहेको अनुमान गरिएको थियो। मध्यवर्ती क्षेत्र अन्तर्गत पर्ने सामुदायिक वन क्षेत्र दुर्लभ वन्यजन्तु हाब्रेको महत्वपूर्ण बासस्थान हो। सन् २०१२ मा गरिएको अध्ययन अनुसार निकुञ्जमा १०५ वटा हाब्रे रहेको अनुमान गरिएको थियो (स्रोत: वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन, २०७८/७९)। निकुञ्जमा पाईने स्तनधारी वन्यजन्तुको विवरण अनुसूची ७ मा उल्लेख गरिएको छ।

३.२ पंक्षी

सन् १९९० को दशकमा सञ्चालित Ornithological Survey ले सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जमा १९४ प्रजातिका चरा रेकर्ड गरेको थियो। सन् २०१५ को नोभेम्बरमा Black naked Grebe (*Podiceps nigricollis*), Maroon-backed Accentor (*Prunella immaculata*), Tibetan Serin (*Serinus tibetanus*) गरी जम्मा ३ प्रजातिका चरा रेकर्ड गरेसँगै कूल गरी २१९ प्रजातिका चराहरू रहेको छ। निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा पाईने प्रमुख चराहरूमा डाँफे (*Lophophorus impejanus*), लरवान (*Lerwa lerwa*), चिलिमे (*Ithaginis cruentus*), दुङ्गा (*Pyrhacorax pyrrhacorax*), टेमु (*Pyrhacorax graculus*) आदि हुन। सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जमा रेकर्ड गरिएका चराहरूको विवरण अनुसूची ८ मा उल्लेख गरिएको छ। चिलिमे (*Ithaginis cruentus*), रबिन लेकचरी (*Prunella rubeculoides*), सेतोकण्ठे खज्जरी (*Phoenicurus schisticeps*), हिमाली ग्राण्डला -Grandala coelicolor) र तितुका प्रजाति जस्ता उच्च उचाईमा प्रजनन गर्ने प्रजातिहरूका लागि यो निकुञ्ज महत्वपूर्ण रहेको छ। यस निकुञ्जमा रहेको ताल तलैया विशेष गरी गोक्यो क्षेत्र, आप्रवासी चरा प्रजातिको लागि बाँस बस्ने, घुमफिर गर्ने र चरन गर्ने स्थानको रूपमा लिन सकिन्छ।

३.३ घस्रिने तथा उभयचर

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा १८ प्रजातिका सरिसृपहरू पाइन्छन् जसको विवरण अनुसूची ९ मा उल्लेख गरिएको छ। (स्रोत: वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन, २०७८/७९)

निकुञ्जको संरक्षणसँग आकर्षित हुने कानुनहरू

वन र वन्यजन्तुको संरक्षणसँग सम्बन्धित मौजुदा ऐन, नियमावली, निर्देशिका तथा कार्यविधि सम्बन्धी विवरणहरू बुँदागत रूपमा उल्लेख गरिएको छ ।

- नेपालको संविधान, २०७२
- राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९
- वन ऐन, २०७६
- वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६
- संकटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तराष्ट्रिय व्यापार नियन्त्रण ऐन, २०७३
- राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण नियमावली, २०३०
- हिमाली राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०३६
- वन नियमावली, २०७९
- वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७
- संकटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तराष्ट्रिय व्यापार नियन्त्रण नियमावली, २०७६
- मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५२
- मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका, २०५६
- वन्यजन्तुबाट हुने क्षतिको राहत वितरण निर्देशिका, २०८०
- वन्यजन्तुमैत्री पूर्वाधार निर्माण निर्देशिका, २०७८
- संरक्षित क्षेत्र भित्र भौतिक पूर्वाधारहरू निर्माण एवं संचालन कार्यविधि, २०६५
- हिमाली तथा पहाडी संरक्षित क्षेत्रभित्र साहसिक पर्यटकिय सेवाहरू संचालन गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०६७
- सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जभित्र होटल, लज, चिया पसल संचालन कार्यविधि, २०७०
- संरक्षित क्षेत्र अनुसन्धान कार्यविधि, २०६९
- वन्यजन्तुको आखेटोपहार व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यविधि, २०७२
- सुराकी परिचालन कार्यविधि, २०७२
- संरक्षित क्षेत्रको व्यवस्थापन योजना तयारी कार्यविधि, २०७३
- संरक्षित क्षेत्रको कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७९/८०
- पूर्वाधार निर्माणको लागि जग्गा उपलब्ध गराउने सम्बन्धि कार्यविधि, २०८०
- वन्यजन्तु वासस्थान व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८०
- संरक्षित क्षेत्र भित्र भौतिक पूर्वाधारहरू निर्माण एवं संचालन सम्बन्धि कार्यनीति, २०६५
- मध्यवर्ती क्षेत्र(उद्योग स्थापना र संचालन) मापदण्ड, २०८०
- वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण आदेश, २०८०

आ.व. २०७९/८० मा संचालित क्रियाकलापहरू

५.१ बजेट तथा खर्चको स्थिति

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यलय अन्तर्गत आ.व. २०७९/८० मा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्ष विभाग (मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन) कार्यक्रम गरी २ वटा कार्यक्रमहरू संचालनमा रहेका थिए। उक्त कार्यक्रमहरूको लागि विनियोजित बजेट र खर्च निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका नं. २: आ. व. २०७९/८० मा विनियोजित बजेट र खर्च

क्र. सं.	कार्यक्रम	बार्षिक बजेट (लाखमा)	खर्च (लाखमा)	प्रगति	
				भौतिक	वित्तिय
१	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना	५५९.०३	४२९.११	७७.११ %	७६.७६ %
२	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्ष विभाग (मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन कार्यक्रम)	१८३.००	१८३.००	१०० %	१०० %
जम्मा		७४२.०३	६१२.११		

५.२ आ.व. २०७९/८० मा सम्पन्न गरिएका केही क्रियाकलाप

५.२.१ राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना

१. पोष्ट भवन निर्माण आ.व. २०७९/८० मा यस निकुञ्ज अन्तर्गत पर्ने लुक्लामा पोष्ट भवन निर्माण भएको छ । उक्त भवनलाई पर्यटक टिकट काउन्टरको लागि प्रयोग गरिएको छ । लुक्लामा टिकट काउन्टर संचालन भई पर्यटकलाई सहज हुने देखिन्छ ।

चित्र नं. ३: पोष्ट भवन निर्माण (स्थान: लुक्ला)

२. गोलघर/ प्रतिक्षालय निर्माण:

आ.व. २०७९/८० मा यस निकुञ्जको मुख्य कार्यालय नाम्चे र खुम्जुङ रेञ्जपोष्ट, स्याङ्गबोचेमा १/१ वटा गरी जम्मा २ वटा गोलघर निर्माण भएको छ । गोलघर निर्माणले सेवा प्रवाहमा सहजता भएको छ ।

चित्र नं. ४: गोलघर निर्माण (नाम्चे र स्याङ्गबोचे)

३. पर्यटक पदमार्ग निर्माण:

खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका वडा नं. ५ स्थित रेन्जोला पास जाने बाटोमा ३ किलोमिटर पदमार्ग निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ । पर्यटक पदमार्गमा निर्माणले त्यस क्षेत्रमा घुम्न जाने पर्यटकलाई सहज भएको छ ।

चित्र नं. ५: पर्यटक पदमार्ग निर्माण (रेन्जोला पास)

४. पर्यटक विश्रामस्थल निर्माण:

खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका वडा नं. ४ स्थित थुक्ला र लोबुचे गरी २ वटा पर्यटक विश्रामस्थल निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ । उक्त कार्यक्रमले सगरमाथा आधार शिविर जाने पर्यटकलाई सहज भएको छ ।

चित्र नं. ६: पर्यटक विश्रामस्थल निर्माण (थुक्ला र लोबुचे)

५. साइनवोर्ड/ सूचनाबोर्ड निर्माण र मर्मत:

पर्यटक तथा आम-मानिसहरूमा सूचना (Information) को पहुँच पुर्याउने उद्देश्यले निकुञ्ज क्षेत्रमा रहेका विभिन्न साइनवोर्ड/सूचनाबोर्ड मर्मत कार्य सम्पन्न भएको छ ।

चित्र नं. ७: साइनवोर्ड/ सूचनाबोर्ड निर्माण

६. पोष्ट भवन मर्मत:

यस निकुञ्जको मुख्य कार्यालय र टासिङ्मामा रहेको पोष्ट भवन मर्मत सुधार गरि कर्मचारी बस्ने पोष्टको आवस राम्रो भएको छ ।

चित्र नं. ८: पोष्ट भवन मर्मत

७. शौचालय मर्मत:

यस निकुञ्ज अन्तर्गत रहेको खुम्जुङ रेञ्जपोष्ट, स्याँडबोचे र लुक्ला पोष्टमा रहेको शौचालय मर्मत गरी कार्य सम्पन्न भएको छ ।

चित्र नं. ९: शौचालय मर्मत

८. सि. सि. क्यामरा जडान:

यस निकुञ्जको मुख्य कार्यालय र म्युजियममा ४ वटा सि.सि. क्यामरा जडान गरेको थियो । सि.सि. क्यामरा जडानले कार्यालयको सुरक्षा थप प्रभावकारी भएको छ ।

चित्र नं. १०: सि.सि. क्यामरा जडान

९. वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण ब्यूरो बैठक:

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज, यसको मध्यवर्ती क्षेत्र तथा आसपासका क्षेत्रहरूमा वन्यजन्तु संग सम्बन्धित अपराध नियन्त्रण गर्न तथा हेलीकप्टरको अनाधिकृत उडान, अवतरणमा नियमन गर्ने जस्ता उद्देश्यका साथ आ.व. २०७९/८० मा जम्मा ३ (तीन) पटक वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण ब्यूरो बैठक सम्पन्न भएको छ। सो बैठकमा गरिएका निर्णय अनुसार हेलीकप्टरको उडान व्यवस्थित गरी राजश्व संकलनमा वृद्धि भएको छ। नियमित बैठकले जिल्ला स्तर तथा फिल्ड स्तरमा रहेका सरोकारवाला निकायहरू सँग राम्रो समन्वय भई चोरीशिकारीका घटनाहरू वारे जानकारी तथा सुचना आदानप्रदानमा सहज भएको छ।

चित्र नं. ११: वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण ब्यूरो बैठक, नाम्चे

चित्र नं. १२: वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण ब्यूरो बैठक, सल्लेरी

१०. चोरी शिकार नियन्त्रण स्विप अपरेसन:

जैविक विविधताको संरक्षण गर्न, वन पैदावार र वन्यजन्तुको चोरी शिकार न्यूनीकरण गर्न निकुञ्जको कोर तथा मध्यवर्ती क्षेत्र वनमा नियमित रुपमा निकुञ्ज प्रशासन र नेपाली सेनाको संयुक्त सहभागितामा स्विप गस्ती संचालन हुने गर्दछ। यस आ.व. मा गुरुङखर्क, क्यानजुमा, कालोओडार, डोले लगायतका क्षेत्रमा ३ पटक स्विप कार्यक्रम गरेको थियो।

चित्र नं. १३: स्विप गस्ती

११. वन्यजन्तु सप्ताह (१-७ वैशाख)

विगतका आर्थिक वर्षहरूमा जस्तै यस वर्षको वन्यजन्तु सप्ताह कार्यक्रम मिति २०८०/०१/०१ देखि २०८०/०१/०७ सम्म नाम्चे बजार सरसफाई, चरा अवलोकन, नेपाली सेना र निकुञ्ज कर्मचारीहरू संयुक्त गस्ती गरि ७ दिने कार्यक्रम गरी सम्पन्न गरिएको थियो।

चित्र नं. १४: वन्यजन्तु सप्ताह (१-७ वैशाख)

१२. विश्व सिमसार दिवस (२ फ्रेब्रुअरी)

यस कार्यालयको आ.व. २०७९/८० को वार्षिक कार्यक्रम अन्तर्गत विश्व सिमसार दिवस (फ्रेब्रुअरी २, २०२३) “आजको आवश्यकता सिमसारको पुनर्स्थापना” भन्ने मूल नारा रहेको विश्व सिमसार दिवस सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय नाम्चेले निकुञ्ज कर्मचारी, रणशूर गुल्म, इलाका प्रहरी, SPCC, नाम्चेका, फुर्ते र ठमोका विभिन्न समूहहरु गरी लगभग ६० जनाको सहभागितामा नाम्चे देखि ठमो स्थित ठेसो खोला सम्मको प्लास्टिकजन्य फोहरमैला सरसफाई गरी सम्पन्न गरियो ।

चित्र नं. १५: विश्व सिमसार दिवस

१३. कार्यालयको स्थापना दिवस

मिति २०७९ साल श्रावण ४ गते सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको ४६औं स्थापना दिवस जिल्ला सोलुखुम्बु खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका वडा नं. ४ खुम्जुडमा विविध कार्यक्रमको आयोजना गरी मनाइएको थियो । ४६औं वार्षिकोत्सवको अवसरमा ४६ वटा धुपी प्रजातिका बिरुवा वृक्षारोपण गरी सो कार्यक्रमको उद्घाटन गरिएको थियो । सो अवसरमा जैविक विविधता संरक्षणमा योगदान पुर्याउने मध्यवर्ती क्षेत्रका पदाधिकारी, शिक्षक, निकुञ्जका वर्तमान तथा मध्यवर्ती क्षेत्र तर्फका पुर्व कर्मचारी, स्थानीय वासिन्दाहरुलाई समेत सम्मानपत्र तथा नगद पुरस्कार सहित सम्मान गरिएको थियो ।

चित्र नं. १६: कार्यालयको ४६औं स्थापना दिवस

१४. वन डढेलो सचेतना कार्यक्रम

“सेना, प्रहरी, प्रशासन, नागरिक समाजसँगको सहकार्यमा डढेलो नियन्त्रण” कार्यक्रम सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज अन्तर्गत पर्ने थामे क्षेत्रमा वन जंगल डढेलो लाग्ने मुख्य कारणहरु, वनमा पाइने इन्धनको किसिम, डढेलोको वर्गीकरण (प्राकृतिक र मानवजन्य डढेलो), वन डढेलोबाट वन जंगलमा पर्ने असर, डढेलोबाट हुन सक्ने फाइदा, डढेलो नियन्त्रणको उपायहरु, डढेलो निभाउने उपाय, अग्निरेखा निर्माण लगायतका विषयमा सहभागीहरुलाई Demonstration गरी कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो ।

चित्र नं. १७: वन डढेलोको सचेतना तालिम, थामे

१५. आखेटोपहार तथा जडिबुटी पहिचान सम्बन्धी तालिम

यस कार्यालयको आ.व. २०७९/८० को वार्षिक कार्यक्रम अन्तर्गत “आखेटोपहार तथा जडिबुटी पहिचान सम्बन्धी तालिम” सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज अन्तर्गत रहेका विभिन्न पोष्टका कर्मचारी तथा रणशुर गुल्मका कर्मचारीहरु गरी जम्मा २६ जनाको सहभागितामा आखेटोपहारको परिचय र वर्गीकरण, आखेटोपहारको सूचीकरण गर्ने प्रक्रिया, आखेटोपहार नष्ट गर्ने कारण, आखेटोपहारका चित्रहरु, जडीबुटीको परिचय, निकासीको लागि प्रतिवन्धित जडीबुटी, जडीबुटी पहिचानको तरिकाहरु, हिमाली क्षेत्रमा पाइने जडीबुटीको उपयोग र चित्र लगायतका विषयहरु समावेश गरी तालिम सम्पन्न भएको थियो ।

चित्र नं. १८: आखेटोपहार तथा जडिबुटी पहिचान सम्बन्धी तालिम, नाम्चे

१६. विश्व वातावरण दिवस (५ जुन, २०२३)

“प्लास्टिकजन्य प्रदुषण निर्मुल पारौ, वातावरणमैत्री विकल्पको उपयोग गरौं” भन्ने मूल नारा रहेको विश्व वातावरण दिवसको अवसरमा यस कार्यालय वरिपरी गुराँस प्रजातिका ३० वटा विरुवा रोपेर कार्यक्रम सम्पन्न गरेको थियो ।

चित्र नं. १९: विश्व वातावरण दिवस

१७. संरक्षण सम्बन्धि अन्तरक्रिया कार्यक्रम:

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको संरक्षण, व्यवस्थापन, चोरीशिकारी, वन डढेलो लगायतका विषयमा विभिन्न स्थानमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम गरेको थियो ।

चित्र नं. २०: ट्रेक कार्ड सम्बन्धि अन्तरक्रिया, लुक्ला

चित्र नं. २१: संरक्षण सम्बन्धि अन्तरक्रिया, टोकटोक

चित्र नं. २२: वन डढेलो र वन्यजन्तु संरक्षण सम्बन्धि अन्तरक्रिया, थामे

५.२.२ राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग

१. नाम्चे मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति :

क. प्राकृतिक स्रोत संरक्षण कार्यक्रमहरु:

यस आर्थिक वर्षको स्विकृत कार्यक्रम अनुसार यस समितिको प्राकृतिक स्रोत संरक्षण शिर्षक कार्यक्रमहरु: नर्सरी व्यवस्थापन तथा वृक्षारोपण अन्तर्गत फुर्तेमा सल्ला, लालीगुराँस, धुपी प्रजातिका पाँच हजार विरुवा उत्पादन गरी फुर्ते, ठमो लगायतका स्थानमा वृक्षारोपण गरेको छ । साथै नाम्चे, थामे, खुम्जुङ, जोरसल्ले क्याङजुमा लगायतका वस्तीहरुको छाडा तथा भुस्याहा कुकुरलाई व्यवस्थापन गर्नका लागि नाम्चेमा डग सेल्टरको व्यवस्थापन गरेको थियो ।

चित्र नं. २३: स्ट्रीट डग सेल्टर, नाम्चे

ख) सामुदायिक विकास कार्यक्रम:

यस आर्थिक वर्षको स्विकृत कार्यक्रम अनुसार यस समितिको दिगो सामुदायिक विकास शिर्षक कार्यक्रमहरु: १) फोहर मैला व्यवस्थापनका लागि इन्सिनेटर निर्माण (SPCC), २) संरक्षण सम्बन्धि अभिमुखिकरण तालिम ३) सांस्कृतिक संरक्षणका लागि छोर्तेन मर्मत तथा माने व्यवस्थापन कार्यहरु खुम्बु पासाङल्हामु ग.पा. वडा नं. ५ स्थित नाम्चे, थामेमा गरेको थियो ।

चित्र नं. २४: छोर्तेन मर्मत, थामे

ग) आय आर्जन तथा सिप विकास कार्यक्रमहरू

नाम्चे मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिको आय आर्जन तथा सिप विकास तालिम अन्तर्गत ३० जना स्थानीयलाई कफी मेकिङ (वरिष्ठा) तालिम दिएको थियो । त्यसैगरी फोहोर मैला व्यवस्थापन तथा सरसफाई कार्य अन्तर्गत खुम्बु पासाङल्हामु गा.पा. वडा नं. ५ नाम्चे लगायतका पर्यटकीय क्षेत्रमा रहेको फोहोर मैला संकलन तथा व्यवस्थापन SPCC बाट गरिएको थियो ।

चित्र नं. २५: कफी मेकिङ (वरिष्ठा) तालिम, नाम्चे

घ) संरक्षण शिक्षा

नाम्चे मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिको निर्णयानुसार श्री थामे आधारभूत विद्यालयमा १ जना प्रशिक्षक करारमा राखी स्थानीय भाषाको प्रशिक्षण गराउने निर्णय अनुसार श्री थामे मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समूह संग सम्झौता गरी श्री अनिल थापालाई स्थानीय भाषा र संरक्षण सम्बन्धि प्रशिक्षणको लागि करारमा नियुक्ति दिईयो ।

२) चौरीखर्क मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति

क) प्राकृतिक स्रोत संरक्षण कार्यक्रमहरू:

मध्यवर्ती सामुदायिक वन संरक्षण कार्यक्रम (काँटछाँट, एकल्याउने र पत्ल्याउने) कार्य खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका वडा नं. ३, घाट स्थित दुधकुण्ड मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको वन व्यवस्थापन गरी सम्पन्न गरियो । आर.सि.सि. साँघु खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका वडा नं. २, लुक्लामा र पहिरो रोकथामको लागि रिटेनीड वाल खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका वडा नं. ३, जोरसल्लेमा निर्माण गरी कार्य सम्पन्न गरेको थियो ।

चित्र नं. २६: रिटेनीड वाल, जोरसल्ले

ख) दिगो सामुदायिक विकास कार्यक्रमहरू

यस समिति अन्तर्गत रहेको खुम्बु पासाङल्हामु गा.पा.२, नाक्चुङ क्षेत्रमा खानेपानी ट्याङ्की निर्माण गरेको थियो । त्यसैगरी खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका वडा नं. २, घाट स्थित समितिको मुख्य कार्यालयमा इन्टरनेट जडान गरी कार्य सम्पन्न भयो । खुम्बु पासाङल्हामु गाउँपालिका वडा नं. २, घाट स्थित समितिको मुख्य कार्यालय जाने बाटो निर्माण गरी कार्य सम्पन्न गरेको थियो ।

चित्र नं. २७: बाटो निर्माण, घाट

चित्र नं. २८: खानेपानी ट्याङ्की निर्माण, नाक्चुङ

ग) आय आर्जन तथा सिप विकास कार्य

चौरीखर्क मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिबाट संचालित आय आर्जन तथा सिपबिकास तालिम अन्तर्गत १८ जनालाई उद्घोषण तथा भाषणकला तालिम र गुठीको सामान खरिद गरी कार्य सम्पन्न भएको थियो ।

चित्र नं. २९: उद्घोषण तथा भाषणकला तालिम, घाट

घ) संरक्षण शिक्षा

चौरीखर्क मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिको निर्णयानुसार समितिको क्षेत्र भित्र रहेका तीन वटा मानेहरुको मर्मत सम्हार गरेको थियो ।

चित्र नं. ३०: माने मर्मत तथा रङ्गरोगन

३. खुम्ब्यूल्हा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति :

क) प्राकृतिक स्रोत संरक्षण कार्यक्रमहरु:

खुम्ब्यूल्हा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिबाट संचालित टासिंगा नर्सरी र खुम्जुडमा जन्ज बतप्तगमभ नर्सरीको व्यवस्थापनको लागि माटो संकलन, बिउ संकलन, वृक्षारोपण, रुट काटिंग गर्न चाहिने मजदुर र नर्सरी नाईकेको लागि तलबको र उचित रकमको व्यवस्था गरेको छ । सो नर्सरीबाट उत्पादन भएको बिरुवाहरु विभिन्न क्षेत्रमा वृक्षारोपण गरी यस क्षेत्रको हरियाली र खाली क्षेत्रलाई जंगलको रूपमा परिणत गर्न मद्दत पुगेको छ ।

चित्र नं. ३१: High Altitude नर्सरी, खुम्जुड

ख) दिगो सामुदायिक विकास कार्यक्रमहरु

पर्यटक पदमार्ग स्तोरन्ती: खुम्ब्यूल्हा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिबाट यस निकुञ्ज क्षेत्रको खुन्देमा रहेको पुरानो पर्यटक पदमार्गलाई स्तोरन्ती गरी कार्य सम्पन्न भयो । त्यसैगरी डोले स्थित खानेपानीको पाइप जडान गर्ने कार्य भएको थियो । पाडबोचेमा सल्ला र धुपी प्रजातिका बिरुवाहरु वृक्षारोपण गरी सो क्षेत्रमा तरवार गरेको थियो ।

चित्र नं. ३२: पर्यटक पदमार्ग स्तोरन्नती, खुन्दे

ग) आय आर्जन तथा सिपविकास कार्यक्रमहरू:

खुम्ब्युल्हा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिबाट संचालित आय आर्जन तथा सिप विकास तालिम अन्तर्गत बेकरी तथा कफी तयारी तालिम गरेको थियो ।

चित्र नं. ३३: बेकरी तथा कफी तयारी तालिम, खुम्जुङ

घ) संरक्षण शिक्षा कार्यक्रमहरू:

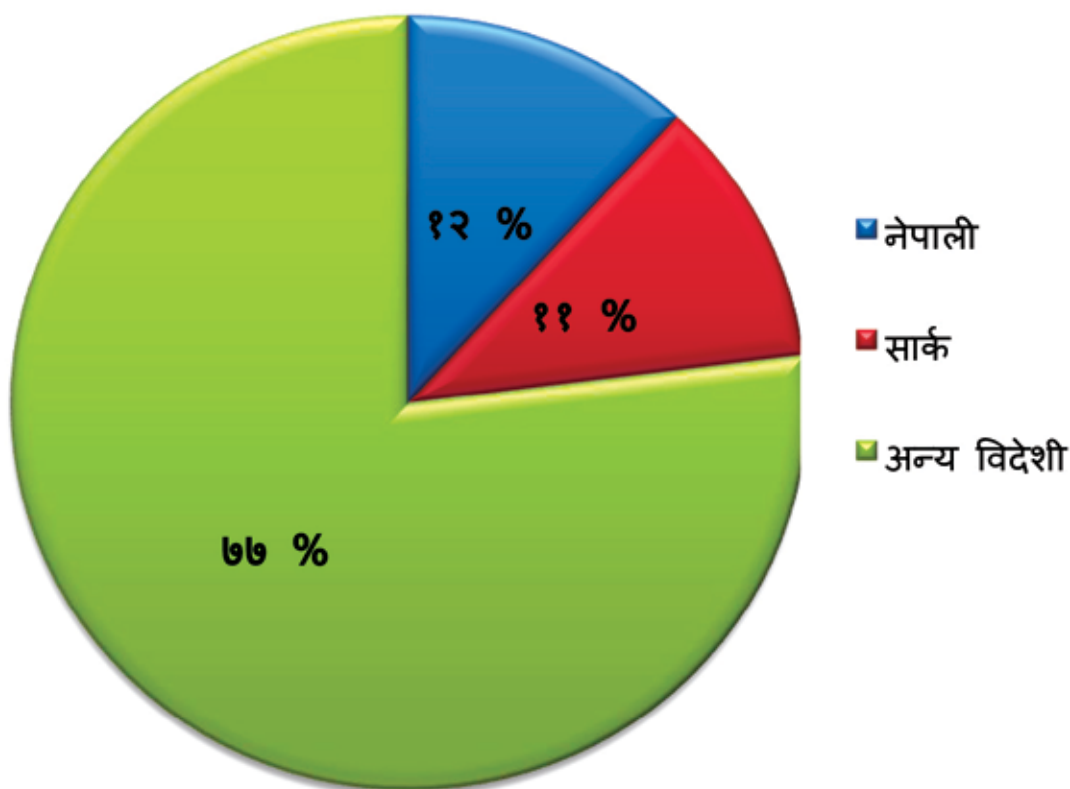
संरक्षण शिक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत नावा प्रथा संरक्षण तथा प्रवर्द्धन कार्य खुम्ब्युल्हा मध्यवर्ती क्षेत्रभित्र गस्ती, अनुगमन, नावा बैठक, नावालाई मासिक परिश्रामिकमा खर्च भएको थियो । यस उपभोक्ता समिति अन्तर्गत रहेका खुम्जुङ, खुन्दे, डोले, तेडबोचे, पाडबोचे र फोर्चे का २० जना नावाहरूलाई वन, वन्यजन्तुको संरक्षणमा संलग्न गराइएको छ ।

पर्यटक तथा राजश्वको विवरण

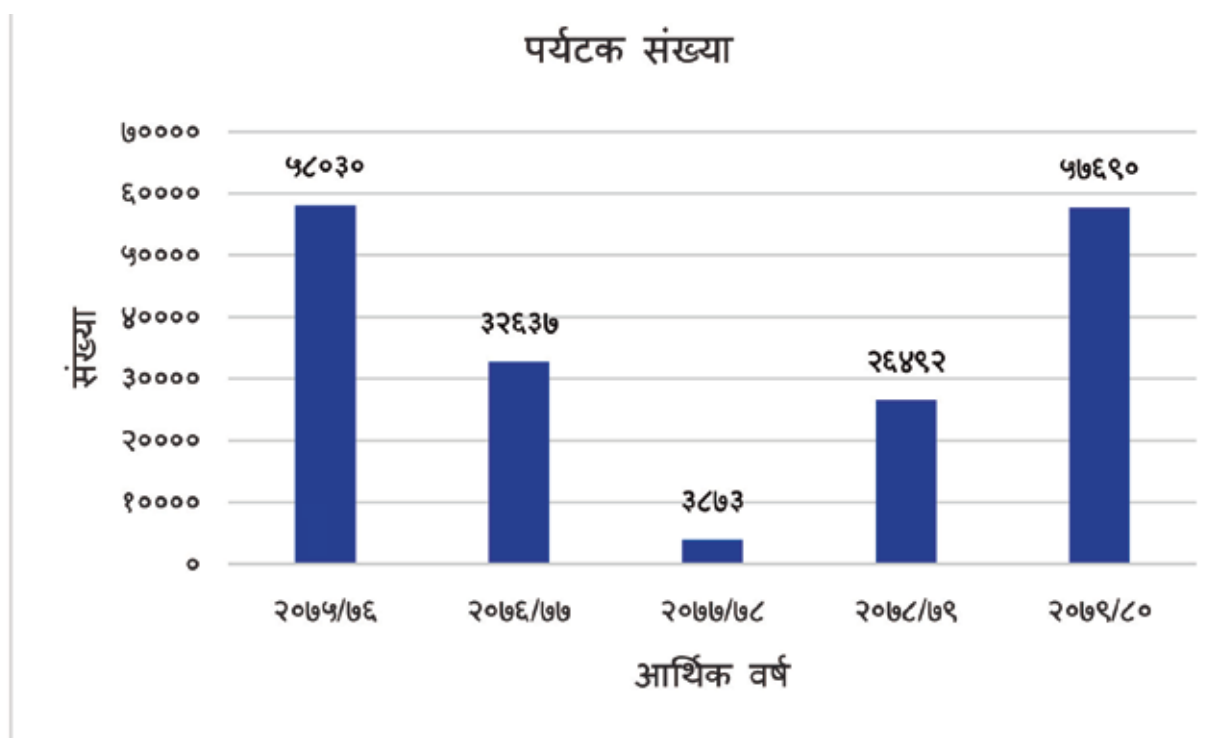
६.१ पर्यटकको विवरण

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज नेपालको महत्वपूर्ण पर्यटकीय गन्तव्यस्थलको रूपमा परिचित रहँदै आएको छ । यस निकुञ्जमा मुख्यतया दुईवटा सिजनमा पर्यटकको चाप बढ्ने गर्दछ, असोज कार्तिक मङ्सिर र फाल्गुन चैत्र वैशाख । निकुञ्ज भ्रमणमा आउने पर्यटकहरूलाई नेपाली, सार्क मुलुकका र अन्य विदेशी मुलुकका गरी ३ समूहमा वर्गीकरण गरी मूल्य अभिवृद्धि कर सहित प्रतिव्यक्ति प्रति प्रवेश क्रमशः रु.१००/-, रु.१५००/- र रु.३०००/- निकुञ्ज प्रवेश शुल्क लिने व्यवस्था नियमानुसार रहेको छ । सोही व्यवस्था अनुसार यस निकुञ्ज घुम्न आउने पर्यटकहरूका लागि सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको चौरीखर्क रेञ्जपोष्ट लुक्ला, जोरसल्ले र काठमाण्डौबाट प्रवेश अनुमति उपलब्ध हुदै आईरहेको छ । यस आ.व. मा नेपाली ६८०८ जना, सार्क मुलुकका ६४६९ जना र विदेशी ४४४१३ जना गरी कुल ५७६९० जना पर्यटकले निकुञ्जको भ्रमण गरेका थिए । आ.व. २०७९/८० मा आएका पर्यटकहरू मध्ये सबैभन्दा बढी (१५,१७६ जना) वैशाख महिनामा र सबैभन्दा कम (३८५ जना) श्रावण महिनामा यस निकुञ्ज क्षेत्रमा प्रवेश गरेका छन् । आ.व. २०७९/८० मा यस निकुञ्जमा भ्रमण गर्न आएका पर्यटकहरू मध्ये १९,७८१ (३४ प्रतिशत) महिला र ३७,९०९ (६६ प्रतिशत) पुरुष रहेका छन् । निकुञ्ज भ्रमण गर्ने पर्यटकको विवरण अनुसूची १० मा र मासिक विवरण अनुसूची ११ मा उल्लेख गरिएको छ । सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयको आ.व. २०७५/७६ देखि २०७९/८० सम्मको पर्यटकको विवरण तलको चित्रमा देखाईएको छ ।

आ.व. २०७९/८० को पर्यटक विवरण

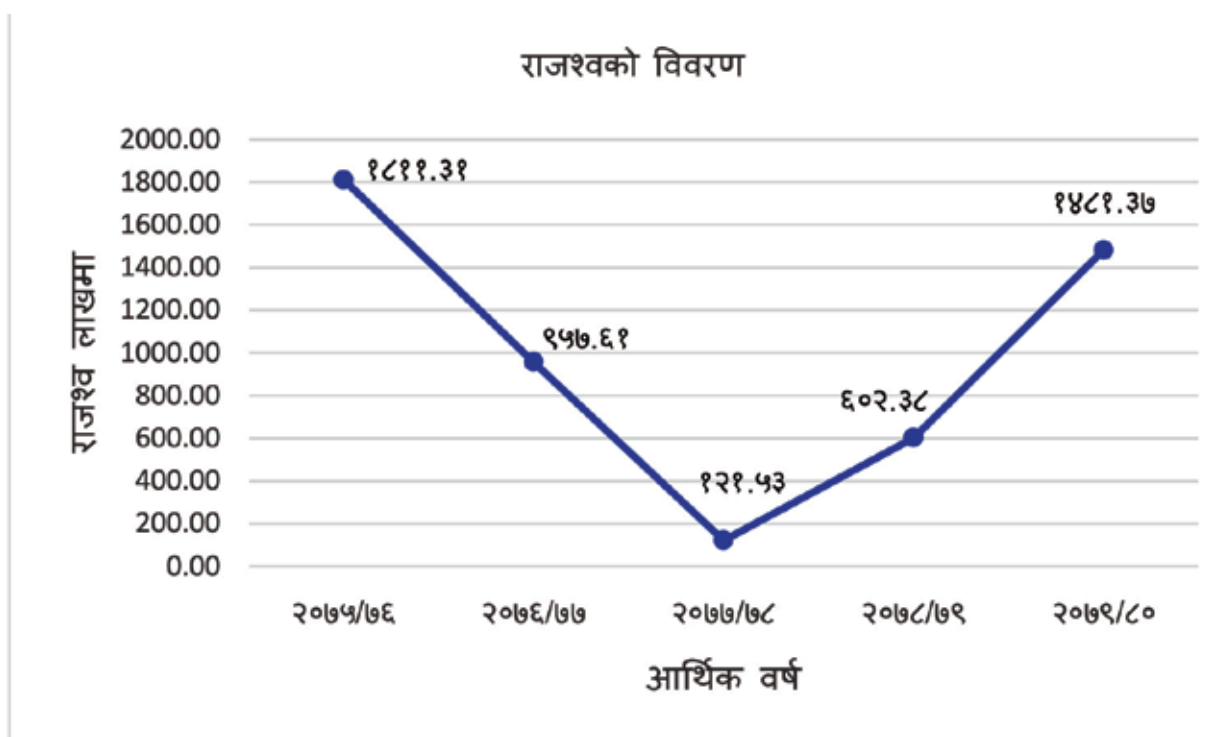
चित्र नं. ३४ : नेपाली, सार्क र अन्य विदेशी पर्यटकको विवरण

चित्र नं. ३५: आर्थिक वर्ष अनुसार पर्यटकको संख्या

६.२ राजश्वको विवरण

यस राष्ट्रिय निकुञ्जको राजश्व आम्दानीको मुख्य स्रोत पर्यटक प्रवेश शुल्क रहेको छ। आ.व. २०७९/८० मा विभिन्न शिर्षकबाट जम्मा रु. १४,८१,३६,८०१.२३/- (चौध करोड एकासी लाख छतिस हजार आठ सय एक रुपैया तेइस पैसा मात्र) राजश्व संकलन गरेको थियो। राजश्व संकलनको विवरण अनुसूची १२ मा उल्लेख गरिएको छ। सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयको आ.व. २०७५/७६ देखि २०७९/८० सम्मको राजश्वको विवरण तलको चित्रमा देखाईएको छ।

चित्र नं. ३६: आर्थिक वर्ष अनुसार राजश्व संकलनको विवरण

७. अध्ययन अनुसन्धान

आ.व. २०७९/८० मा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागबाट अनुमति लिएर यस सगरमाथा तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा जम्मा ५ वटा अध्ययन अनुसन्धान कार्य सम्पन्न भएका छन् । यस सम्बन्धि संक्षिप्त विवरण तलको तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका नं. ३: आ.व. २०७९/८० मा गरिएको अध्ययन/अनुसन्धानको विवरण

क्र. सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अध्ययन/ अनुसन्धानको विषय	संस्था	अवधि
1.	Mr. Amy Lee Hekker	Birds and Deer in the Himalayas.	Institute for Science of Religion, University of Bern, Lerchenweg 36, CH-3012 Bern, Switzerland.	30 th April 2023 to 18 th May 2023
2.	Mr. Kirsten Ngaire Nicholson	Ground Water the Environment and Geophysics in the Sagarmatha National Park.	Department of Environment, Geology and Natural Resources, Ball State University.	8 th May 2023 to 7 th May 2024
3.	Mr. Gopal Khanal	Ecology and Conservation of Snow Leopard and its Sympatric Carnivores in Nepal.	Department of National Park and Wildlife Conservation.	17 th October 2022 to 14 th October 2023
4.	Mr. Nelish Pradhan	Diversity of Arvicoline Voles in the genus Nedon in Eastern Nepal.	Southeast Missouri State University, USA.	5 th July 2023 to 4 th July 2024
5.	Mr. Ram Raj Rijal	Agro-Pastoralism, Tourism of the Himalayan Highland and Transformation of Lodge Management by Trekking Tourism	Himalayan Research Expedition	17 th Feb 2023 to 30 th May 2023

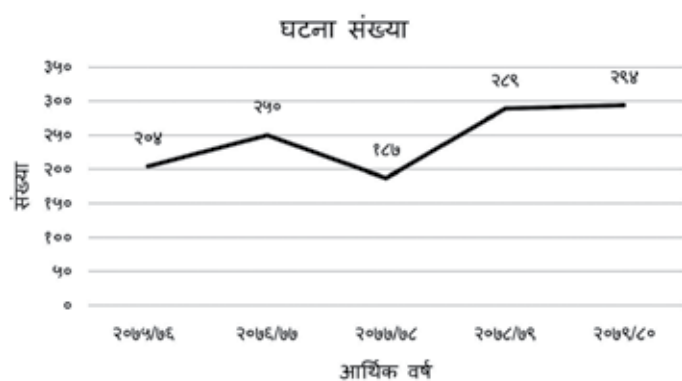
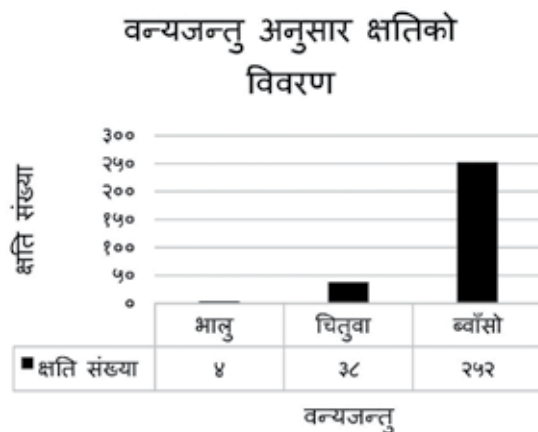
८. साहसिक पर्यटकीय गतिविधि

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रमा हिमाली तथा पहाडी संरक्षित क्षेत्रभित्र साहसिक पर्यटकीय सेवाहरु संचालन गर्ने सम्बन्धि कार्यविधि, २०६७ मा तोकिएको शुल्क बुझाई स्काई डाइभिङ्ग, माउण्टेन वाइकिङ्ग, म्याराथन जस्ता साहसिक गतिविधिहरु संचालन हुदै आएको छ । यस्तो गतिविधिले राजश्व संकलनमा समेत सहयोग पुगेको देखिन्छ । साहसिक पर्यटकीय सेवाहरु संचालन गर्दा लाग्ने शुल्क सम्बन्धि विस्तृत विवरण अनुसूची १४ मा दिएको छ ।

वन्यजन्तुबाट भएको क्षति तथा राहत वितरण

९.१ मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको कोर तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा वन्यजन्तुहरु (हिउँ चितुवा, चितुवा, भालु, जंगली कुकुर, ब्वाँसो) प्राकृतिक वासस्थानबाट मानव बस्तीमा प्रवेश गरी स्थानीय वासीको जनधन, पशु चौपायको क्षति गरेको अवस्थामा सो को राहत उपलब्ध गराउन सकिने प्रावधान रहेको छ। सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको जंगल क्षेत्रबाट निस्किएको वन्यजन्तुले मध्यवर्ती क्षेत्रका वासिन्दाहरुको मानवीय तथा पशुधन क्षति गरेको २९४ वटा घटनाहरु दर्ता भएका थिए। त्यसमध्ये डिविजन वन कार्यालय, सोलुखुम्बुको क्षेत्र भित्र ४ वटा मानवीय क्षति र ७ वटा पशुधनको घटनाहरु गरी ११ वटा घटनाहरु र यस निकुञ्ज क्षेत्रमा २८३ वटा पशुधन क्षतिको घटनाहरु भएका थिए। मानव-वन्यजन्तु द्वन्द्व तथा राहत वितरणको विवरण अनुसूची २० मा उल्लेख गरिएको छ।

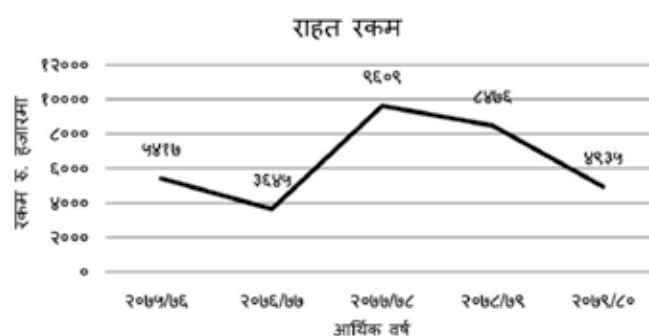
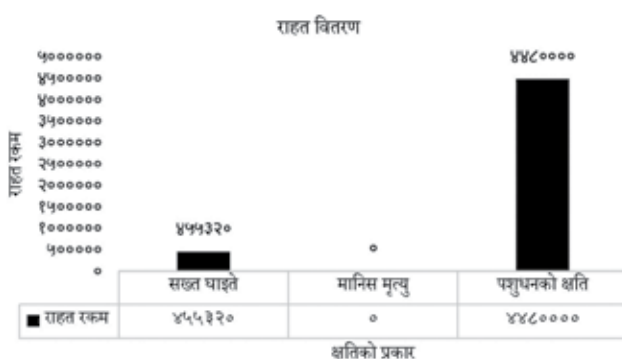

चित्र नं. ३७: मानव-वन्यजन्तु द्वन्द्वमा संलग्न वन्यजन्तु

चित्र नं. ३८: आ.व. अनुसार द्वन्द्वको घटना संख्या

९.२ राहत वितरणको विवरण

यस कार्यालयबाट आ.व. २०७९/८० मा मानव-वन्यजन्तु द्वन्द्वको लागि पीडितहरुलाई निकुञ्ज क्षेत्रमा ४३,३०,०००/- र डिविजन वन कार्यालय, सोलुखुम्बुको क्षेत्रमा रु.६,०५,३२०/- गरी जम्मा रु. ४९,३५,३२०/- (उन्नपचास लाख पैतीस हजार तीन सय बिस रुपैया मात्र) राहत रकम उपलब्ध गराईएको थियो। राहत वितरणको विवरण अनुसूची २० मा उल्लेख गरिएको छ।

चित्र नं. ३९: आ.व. २०७९/८० मा वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहत वितरण

चित्र नं. ४०: आ.व. अनुसार क्षतिको राहत वितरण

वन्यजन्तुको उद्धार तथा मृत्यु

१०.१ वन्यजन्तुको उद्धार

आ.व. २०७९/८० मा यस निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा विभिन्न कारणले निम्नानुसारको प्रजातिका वन्यजन्तुहरूको उद्धार गरी नजिकको वन क्षेत्रमा छाडिएको थियो ।

तालिका नं. ४: वन्यजन्तु उद्धारको विवरण

क्र. स.	मिति	वन्यजन्तुको प्रजाती	लिङ्ग	उमेर अनुमानित	फेला परेको स्थान	संख्या	समस्यामा पर्नुको कारण	पुनर्स्थापना / छोडिएको		कै.
								स्थान	मिति	
१	२०७९/११/१७	रतुवा मृग	भाले	१०	खु.पा.गा.पा.२, मुसे	१	कुकुरले टोकेको	उपचार पश्चात मुसे जंगलमा	२०७९/११/१७	
२	२०७९/११/१७	कालिज	पोथी		खु.पा.गा.पा.३, जोरसल्ले	१	पखेटामा समस्या रहेको	उपचार पश्चात जोरसल्लेको जंगलमा	२०७९/११/१७	
जम्मा						२				

१०.२ वन्यजन्तुको मृत्यु

आ.व. २०७९/८० मा यस निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा विभिन्न कारणले निम्नानुसारको प्रजातिका ८ वटा वन्यजन्तुहरूको मृत्यु भएको छ ।

तालिका नं. ५: वन्यजन्तु मृत्युको विवरण

क्र. सं.	मृत्यु भएको/ भेटिएको मिति	वन्यजन्तु प्रजाति	लिङ्ग	उमेर अनुमानित	वन्यजन्तु फेला परेको स्थान	संख्या	वन्यजन्तु मृत्युको कारण	कै.
१	२०७९/०५/१४	कस्तुरी	पोथी		खु.पा.गा.पा.४, सोलुखुम्बु	१	चितुवाले मारेको	
२	२०७९/०५/१४	भारल	भाले	८	खु.पा.गा.पा.५, सोलुखुम्बु	१	थाहा नभएको	
३	२०७९/१२/०९	भारल	भाले	९	खु.पा.गा.पा.४, डोले, सोलुखुम्बु	१	चितुवाले मारेको	
४	२०८०/०१/२७	भारल	पोथी	४	खु.पा.गा.पा.४, टासीङगा	१	भिरबाट लडेको	
५	२०८०/०२/२०	भारल	भाले	८	खु.पा.गा.पा.४, फुंगीथाना	१	प्राकृतिक	
६	२०८०/०२/१२	कस्तुरी	पहिचान हुन नसकेको		खु.पा.गा.पा.४, फुंगीथाना	१	प्राकृतिक	
७	२०८०/०२/१८	कस्तुरी	भाले र पोथी	१०	खु.पा.गा.पा.४, गुरुङखर्क क्षेत्र	२	थाहा नभएको	
जम्मा						८		

मुद्दाको विवरण

११.१ वन सम्बन्धि मुद्दा

यस निकुञ्ज कार्यालयमा आ.व. २०७९/८० मा वन सम्बन्धि कुनै पनि मुद्दा दायर भएको छैन ।

११.२ वन्यजन्तु सम्बन्धि मुद्दा

यस निकुञ्ज कार्यालयमा आ.व. २०७९/८० मा वन्यजन्तु सम्बन्धि २ वटा मुद्दा दायर भएको छ । जसमध्ये १ वटा यस कार्यालयमा र १ वटा जिल्ला अदालत सोलुखुम्बु मा दर्ता भएको छ । अनाधिकृत रुपमा हातहतियार लिई निकुञ्ज भित्र प्रवेश गरेको मुद्दामा २ जना र अबैध रुपमा कस्तुरी मृगको चोरीशिकारी मुद्दामा २ जना गरी जम्मा ४ जना (पुरुष ३ जना र महिला १ जना) मानिसहरु पक्राउ परेका थिए । यस कार्यालयमा गत विगत वर्षमा दायर भएका मुद्दा मध्ये अनाधिकृत रुपमा हातहतियार लिई निकुञ्ज भित्र प्रवेश गरेको १ गोटा मुद्दा फैसला हुन बाँकी रहेको छ ।

तालिका नं. ६: वन्यजन्तु सम्बन्धि मुद्दाको विवरण

क्र. सं.	मुद्दाको नाम	स्थान	मिति	मुद्दामा बरामद चिजबस्तु	मुद्दा दायर मिति	प्रतिवादीको नाम	स्थायी ठेगाना	मुद्दा फैसला भए/नभएको	कैफियत
१	अनाधिकृत रुपमा हातहतियार लिई निकुञ्ज भित्र प्रवेश गरेको	खु.पा.गा.पा. २, सुर्के (शेर्पा म.सा, वन), सोलुखुम्बु	२०७९/१०/०७	गुलेली (२), पासो (५), खुकुरी (२), लठ्ठी (५)	२०७९/११/१७	१.सन्तोष तामाङ २.गोरे तामाङ	थुलुङ दुधकोशी गा.पा. ९, लोखिम, सोलुखुम्बु	बिचाराधिन	

तालिका नं. ७: आ.व. २०७९/८० मा फैसला भएका मुद्दाको विवरण

क्र. सं.	मुद्दाको किसिम	मुद्दाको नाम	मुद्दा दायर भएको कार्यालय	प्रतिवादी	ठेगाना	फैसला मिति
१	वन सम्बन्धि मुद्दा	अबैध रुपमा रुख कटान गरेको	सगरमाथा रा.नि.का.	ल्हाक्पा नुरु शेर्पा	खु.पा.गा.पा. वडा नं ३, राङदिङ, सोलुखुम्बु ।	२०८०/०१/१३
२	वन्यजन्तु सम्बन्धि मुद्दा	अनाधिकृतरूपमा हातहतियार (गुलेली, पासो) लिई निकुञ्ज क्षेत्रभित्र प्रवेश गरेको	सगरमाथा रा.नि.का.	१. मोतिनन्द राई २. कमल रसाइली	१.महाकुलुङ गाउँपालिका वडा नं ४, गुदेल, सोलुखुम्बु २.थुलुङ दुधकोशी गाउँपालिका वडा नं ८, सोलुखुम्बु	२०८०/०१/११

अनुसूची - १

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको सिमाना

नेपाल राजपत्र भाग ३

श्री ५ को सरकार

वन मन्त्रालयको सूचना

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ को दफा ३ को उपदफा (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले सगरमाथा अञ्चल सोलुखुम्बु जिल्लामा पर्ने देहाय बमोजिम चार किल्ला भित्रको क्षेत्रलाई “सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज” घोषित गरेको छ ।

पूर्व : मिडवोला भञ्ज्याङ ((पास), आम्फुलाप्सा भञ्ज्याङ -(पास), चोपोलु हिमाल, ल्होत्सेसार हिमाल ।

पश्चिम : पिगफेरागोसार, तासीलाप्सा भञ्ज्याङ (पास), टाङ्कीरागी हिमाल, मेन्तुडला भञ्ज्याङ -(पास) ।

उत्तर : ल्होत्सेसार हिमाल, सगरमाथा (माउण्ट एभरेष्ट), नेपाल-चीन (तिब्बत) सिमाना हुँदै नाडपाला भञ्ज्याङ -(पास) ।

दक्षिण : मिडवोला भञ्ज्याङ (पास), काडटाइगा हिमाल, तामासेर्कु हिमाल, लुक्लानाम्चे जाने बाटो पार गरी कोडडेरी हिमाल हुँदै पिगफेरागोसारसम्म ।

उपर्युक्त सिमाना (किल्ला) को बिस्तृत विवरण निम्न बमोजिम छ :

पूर्व : मिडवोला भञ्ज्याङ (पास) बाट उत्तर पूर्वतर्फ हिमालको शिरै शिर हुँदै पानी ढलोको उत्तरी भाग भित्र पादौं आम्फुलाप्सा भञ्ज्याङ (पास) सम्म र त्यहाँबाट पूर्व पानी ढलोको उत्तरी भाग भित्र पादौं चोपोलु हिमालको टुप्पासम्म र त्यहाँबाट उत्तरतर्फ पानी ढलोको पश्चिमी भाग भित्र पादौं पेथाङ हिमालको टुप्पासम्म र त्यहाँबाट पश्चिम पानीढलोको दक्षिण भाग भित्र पादौं ल्होत्सेसार हिमालको टुप्पा सम्म ।

उत्तर : ल्होत्सेसार हिमालबाट उत्तर पश्चिम हुँदै सगरमाथाको चुचुरासम्म र त्यहाँबाट पश्चिम नेपाल-चीन (तिब्बत) सिमाना हुँदै नाडपाला भञ्ज्याङ (पास) सम्म । यस सिमानामा पर्ने हिमाल श्रृंखलामा पानीढलोको दक्षिण भाग राष्ट्रिय निकुञ्जभित्र पर्दछ ।

पश्चिम : नाडपाला भञ्ज्याङ (पास) बाट दक्षिण पूर्व पानीढलोको पूर्वी भाग भित्र पादौं हिमालको शिरै शिर हुँदै दक्षिणतर्फ मेन्तुडला भञ्ज्याङ (पास) सम्म र त्यहाँबाट दक्षिण पानीढलोको पश्चिमी भाग भित्र पादौं हिमालको शिरै शिर हुँदै टाङ्कीरागी हिमालको टुप्पोसम्म र त्यहाँबाट पनि दक्षिणतर्फ पानीढलोको पश्चिमी भाग भित्र पादौं तासीलाप्सा भञ्ज्याङ (पास) पार गरी पिगफेरागोसारहिमालको टुप्पासम्म ।

दक्षिण : पिगफेरागोसार हिमालको टुप्पो बाट पूर्वतर्फ पानीढलोको उत्तरी भाग भित्र पादौं हिमालको शिरै शिर हुँदै टेडफाडबोचे हिमालको टुप्पासम्म । त्यहाँबाट पनि पूर्व पानीढलोको उत्तरी भाग भित्र पादौं कोडडेरी हिमालको टुप्पोसम्म र त्यहाँबाट दक्षिण पूर्व पानीढलोको उत्तरी भाग भित्र पादौं हिमालको टुप्पा हुँदै मिडवोला भञ्ज्याङ (पास) सम्म ।

द्रष्टव्य : उपर्युक्त चारकिल्ला भित्रपर्ने जोरसल्ले, ताबोथ, घुम्बडा, नाम्चेबजार, स्याङबोचे, खुण्डे, खुम्जुङ, टासिङ्गा, फुडकीटाङ्गा, ट्याङबोचे, डिबोचे, मिलिङ्को, थाङबोचे, ताबोचे, मिडवो, राला, साम्शो, ओग्मा, सुरोओग, साम्पोचोपा, सुरोटेङ, तुबोनाओग्मा, साम्बुर, जोडला, डुला, फुलुङ्कार्पो, डुसा, लोबुचे, गोरक्षेप, फेरिचे, डिङबोचे, सान्जा, बिब्रे, छुकुङ्ग, नाकरजोङ्ग, फोर्त्से, किनार, थोरे, सोमओग, नाला, शोसुङ्ग, गोकियो, लोङ्गपोङ्गा, पाङ्का, माछेरेमा, लुजा, लाफामा, डोले, गेले, टोङ्वा, गोङ्ला, मेण्डे, लाउडो, थामो, थोम्दे, पारे, साम्डे, थामे, थामेगोम्पा, टेङवो, ओर्त्से, आर्थे, चुले, सोङजो, जिम्को, लुनाक र नाङ्पाईघाटाया गाउँहरू र उक्त गाउँहरूले चर्चेका आवादीलाई राष्ट्रिय निकुञ्जको क्षेत्रबाहिर पारिएको छ ।

आज्ञाले,

अच्युतबहादुर राजभण्डारी

श्री ५ को सरकारको सचिव

अनुसूची -२

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज मध्यवर्ती क्षेत्रको सिमाना

नेपाल राजपत्र भाग ३

खण्ड ५१-काठमाण्डौ, पुस १७ गते २०५८ साल (अतिरिक्ताङ्क ५९)

श्री ५ को सरकार

वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयको सूचना

श्री ५ को सरकारले राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ को दफा ३ क. को उपदफा (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सोलुखुम्बु जिल्लाको चौरीखर्क गाउँ विकास समितिको सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज र मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रभित्र परेका भू-भाग बाहेकका सम्पूर्ण क्षेत्र र खण्ड २६, संख्या १४, मिति २०३३ साल साउन ४ गतेको नेपाल राजपत्र भाग ३ मा प्रकाशित सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज घोषित गर्ने सम्बन्धी वन मन्त्रालयको सूचनामा उल्लेख भए अनुसार उक्त राष्ट्रिय निकुञ्जको चारकिल्ला भित्र परेका तर राष्ट्रिय निकुञ्जको क्षेत्र बाहिर पारिएका जोरसल्ले, ताबोथ, घुम्बडा, नाम्चेबजार, स्याङबोचे, खुण्डे, खुम्जुङ, टासिङ्का, फुङकीटाङ्का, ट्याङबोचे, डिबोचे, मिलिङ्को, थाङबोचे, ताबोचे, मिङबो, राला, शाम्शो, ओम्मा, सुरोओग, साम्सोचोपा, सुराटेङ, तुवोनाओम्मा, साम्बुर, जोङला, डुग्ला, फुलुङकार्पो, डुसा, लोबुचे, गोरक्षेप, फेरिचे, डिङबोचे, सान्जा, बिब्रे, छुक्कुङ, नाकरजोङ्ग, फोर्त्से, किनार, थोरे, सोमओग, नाला, शोसुङ्ग, गोकियो, लोङ्गपोङ्का, पाङका, माछेरामा, लुजा, लाफ्रामा, डोले, गेले, टोङवा, गोङ्ला, मेण्डे, लाउङो, थामो, थोङ्गे, पारे, साम्डे, थामे, थामेगोम्पा, टेङवो, ओर्त्से, आर्थे, चुले, सोङजो, जिम्को, लुनाक र नाङपाईघाटाया गाउँहरू र उक्त गाउँहरूले चर्चेका आवादीलाई सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज मध्यवर्ती क्षेत्र तोकेको छ ।

आज्ञाले,
मधु प्रसाद रेग्मी
उपसचिव, (कानून)

अनुसूची -३

आ.व. २०७९/८० को राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजनाको कार्यक्रम

(लाखमा)

क्र.स.	क्रियाकलापको बिबरण	खर्च शिर्षक	इकाई	आ.बा. २०७९/८० को			वार्षिक प्रगति			कै.
				वार्षिक लक्ष्य			परिमाण	भार	बजेट	
				परिमाण	भार	बजेट				
अ) पुजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू										
११.१.२.५	पोष्ट भवन निर्माण	३१११२	संख्या	१.०	७.१६	४०.०	१.०	७.१६	३९.९७	
११.३.७.३	ल्यापटप खरिद	३११२२	वटा	२.०	०.३६	२.०	२.०	०.३६	२.०	
११.३.७.४	डेस्कटप कम्प्युटर खरिद	३११२२	सेट	१.०	०.१४	०.८	१.०	०.१४	०.८	
११.३.७.५	प्रिन्टर खरिद	३११२२	वटा	२.०	०.१८	१.०	२.०	०.१८	१.०	
११.३.७.६	स्क्यानर खरिद	३११२२	वटा	१.०	०.०५	०.३	१.०	०.०५	०.३	
११.३.७.१२	डिजिटल क्यामेरा खरिद	३११२२	वटा	१.०	०.०४	०.२५	१.०	०.०४	०.२५	
११.३.७.३२	बाईनाकुलर खरिद	३११२२	वटा	१.०	०.०७	०.४	१.०	०.०७	०.४	
११.३.१४.६	जि.पि.एस.खरिद	३११२२	वटा	१.०	०.०७	०.४	१.०	०.०७	०.४	
११.४.५.२	पर्यटक पदमार्ग निर्माण	३११५१	कि.मि.	३.०	१.०७	६.०	३.०	१.०८	५.९७	
११.४.१६.१	खानेपानी निर्माण (पाईप जडान)	३११५६	वटा	१.०	०.१९	१.०४	१.०	०.१९	१.०४	
११.४.१७.५७	फोहोर मैला व्यवस्थापनका लागि खाडल निर्माण	३११५७	वटा	२.०	०.३६	२.०	२.०	०.३६	२.०	
११.४.१७.५८	पोष्टमा सोलार जडान	३११५७	वटा	१.०	०.३६	२.०	१.०	०.३६	२.०	
११.४.१७.६१	पर्यटक विश्रामस्थल निर्माण	३११५७	वटा	२.०	१.०७	६.०	२.०	१.०८	५.९८	
११.४.२२.३	साईनबोर्ड /सूचना बोर्ड निर्माण	३११५९	वटा	२.०	०.२१	१.२	२.०	०.२१	१.२	
११.४.२२.१५	गोलघर/ प्रतिक्षालय निर्माण	३११५७	वटा	२.०	१.७९	१०.०	२.०	१.७८	९.९९	
११.५.१६.२	खानेपानी मर्मत (पाईप जडान)	३११७१	वटा	२.०	०.१८	१.०	२.०	०.१८	०.७५	
११.५.१७.९	साइनबोर्ड /सूचना बोर्ड मर्मत	३११७१	वटा	३.०	०.२७	१.५	३.०	०.२७	१.०	
११.५.१७.११	प्रतिक्षालय / गोल घर मर्मत	३११७१	वटा	२.०	०.५४	३.०	०.०	०.०	०.०	
११.५.२२.३	पोष्ट भवन मर्मत	३११७१	वटा	२.०	०.३६	२.०	१.०	०.१८	१.०	
११.५.२२.१०	शौचालय मर्मत	३११७१	वटा	२.०	०.३६	२.०	२.०	०.३६	१.५	
११.५.२२.११	बिजुली वाइरिंग मर्मत	३११७१	वटा	२.०	०.१८	१.०	०.०	०.०	०.०	
११.५.३०.७७	रामसार साईटको व्यवस्थापन योजना निर्माण	३११३५	वटा	१.०	१.२५	७.०	०.०	०.०	०.०	
११.६.१३.१४	कार्यालयको लागि फर्निचर खरिद	३११२३	पटक	१.०	०.५४	३.०	०.०	०.०	०.०	
११.३.७.८८	सिसि क्यामेरा खरिद	३११२२	वटा	१.०	०.१८	१.०	१.०	०.१८	१.०	
क) पुजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूको जम्मा				१६.९८	९४.८९		१४.३१	७८.५५		
आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू										
२.६.३.४	गेमस्काउट/सेनालाई पुनर्ताजिक तालिम	२२५११	जना	१.०	०.१८	१.०	०.०	०.०	०.०	
२.६.३.६	आखेटोपहार तथा जडिबुटी पहिचान सम्बन्धी तालिम	२२५११	पटक	१.०	०.१८	१.०	१.०	०.१८	१.०	
२.६.६.४	सरोकावालासग संरक्षण सम्बन्धी अन्तरक्रिया गोष्ठी	२२५१२	पटक	२.०	०.१८	१.०	१.०	०.०९	०.५	
२.६.६.११	वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण व्यूरो बैठक /गोष्ठी	२२५१२	पटक	४.०	०.४८	२.७	३.०	०.३६	२.२५	

क्र.स.	क्रियाकलापको बिबरण	खर्च शिर्षक	इकाई	आ.बा. २०७९/८० को			वार्षिक प्रगति			कै.
				बार्षिक लक्ष्य			परिमाण	भार	बजेट	
				परिमाण	भार	बजेट				
२.६.६.१४	मानव-वन्यजन्तु द्वन्द न्यूनिकरण सचेतना गोष्ठी	२२५१२	पटक	२.०	०.१८	१.०	०.०	०.०	०.०	
२.७.५.६	वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पुस्तिका प्रकाशन	२२५२२	संख्या	१००.०	०.१८	१.०	१००.०	०.१८	१.०	
२.७.५.७	संरक्षण सम्बन्धी प्रचार प्रसार सामग्री उत्पादन तथा बितरण	२२५२२	पटक	१.०	०.१८	१.०	१.०	०.१८	१.०	
२.७.५.८	संरक्षण सम्बन्धी संचार माध्यमबाट प्रचार प्रसार	२२५२२	महिना	१२.०	०.२१	१.२	०.०	०.०	०.०	
२.७.५.४६	ईको क्लव संचालन सहयोग	२२५२२	वटा	१.०	०.०५	०.३	१.०	०.०५	०.३	
२.७.२१.७	बरामद वन पैदावार व्यवस्थापन	२२५२२	पटक	१.०	०.०४	०.२५	०.०	०.०	०.०	
२.७.२१.१०	चोरी शिकार नियन्त्रण स्विप अपरेसन	२२५२२	पटक	४.०	०.२१	१.२	३.०	०.१६	०.९	
२.७.२१.१३.१	संरक्षित क्षेत्रका सरोकारवालाहरूसंग अन्तरक्रिया (डडेलो व्यवस्थापन)	२२५२२	पटक	१.०	०.०९	०.५	१.०	०.०९	०.५	
२.७.२१.१३.२	डडेलो सचेतना तालिम (उपभोक्ता समूह स्तर)	२२५२२	पटक	१.०	०.०९	०.५	१.०	०.०९	०.५	
२.७.२१.१३.६	वन डडेलो ब्यवस्थापन सम्बन्धी संचार माध्यमबाट प्रचार प्रसार	२२५२२	पटक	४.०	०.०७	०.४	०.०	०.०	०.०	
२.७.२१.१३.७	सेना, प्रहरी, प्रशासन, नागरिक समाजसंगको सहकार्यमा डडेलो नियन्त्रण	२२५२२	पटक	२.०	०.१८	१.०	२.०	०.१८	१.०	
२.७.२५.१७	मुद्दा अनुसन्धान तथा तहकिकात	२२५२२	पटक	४.०	०.२१	१.२	१.०	०.०५	०.११	
२.७.२७.६	वन्यजन्तु सप्ताह (१-७ वैशाख)	२२५२९	पटक	१.०	०.२७	१.५	०.०	०.०	०.०	
२.७.२७.७	विश्व सिमसार दिवस (फेब्रुअरी २)	२२५२९	पटक	१.०	०.१८	१.०	१.०	०.१८	१.०	
२.७.२७.१७	विभाग/ कार्यालय स्थापना दिवस	२२५२९	पटक	१.०	०.५४	३.०	१.०	०.५४	३.०	
७.२.८.१	वन्यजन्तुबाट हुने क्षतिको राहत सहयोग	२७२१२	निरन्तर	२.०	८.९४	५०.०	२.०	८.९४	४९.३५	
	ख) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूको जम्मा				१२.६४	७०.७५		११.२६	६२.४१	
	ग) कार्यक्रम तर्फको जम्मा (क + ख)				१२.६४	१६५.६४		२३.८९	१४०.९६	
	प्रशासनिक खर्च				७०.३७	३९३.३९		५१.५४	२८८.१५	
	कुल जम्मा खर्च (ग + प्रशासनिक खर्च)				८३.०१	५५९.०३		७५.४३	४२९.११	

अनुसूची - ४

आ.व. २०७९/८० को राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको कार्यक्रम (लाखमा)

क्र.स.	कार्यक्रम / कार्यक्रम	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति			कै.
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट	
आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू										
८	मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन- संरक्षण कार्यक्रम (३०%)					५५.०५			५५.०५	
५.१.७.७६७	आर.सि.सि. साँघु निर्माण	२६४११	वटा	१	१.९१	३.५	१	१.९१	३.५	
५.१.७.७६८	कार्यालय मर्मत तथा व्यवस्थापन	२६४११	वटा	१	३.९३	७.२	१	३.९३	७.२	
५.१.७.७६९	टसिङ्गा नर्सरी र High altitude Nursery व्यवस्थापन	२६४११	वटा	२	८.०३	१४.७	२	८.०३	१४.७	
५.१.७.७७०	सामुदायिक वन संरक्षण कार्यक्रम	२६४११	पटक	१	१.९१	३.५	१	१.९१	३.५	
५.१.७.७७१	वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण ब्यूरो बैठक व्यवस्थापन	२६४११	पटक	२	१.५३	२.८	२	१.५३	२.८	
५.१.७.७७२	म. सामुदायिक वन संरक्षण तथा सम्बर्धन	२६४११	पटक	१	१.०९	२	१	१.०९	२	
५.१.७.७७३	कार्यालय स्थापना दिवस (आगामी वर्ष)	२६४११	पटक	१	१.८६	३.४	१	१.८६	३.४	
५.१.७.७७४	नर्सरी व्यवस्थापन तथा वृक्षारोपन	२६४११	पटक	१	३.५८	६.५५	१	३.५८	६.५५	
५.१.७.७७५	छाडा तथा भुस्याहा कुकुर व्यवस्थापन	२६४११	क्षेत्र	१	३.८३	७	१	३.८३	७	
५.१.७.७७६	वन्यजन्तुबाट बाली संरक्षण	२६४११	क्षेत्र	१	०.४९	०.९	१	०.४९	०.९	
५.१.७.७७७	पहिरो रोकथामको लागि रिटेनिड वाल निर्माण	२६४११	क्षेत्र	१	१.९१	३.५	१	१.९१	३.५	
९	मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन-सामुदायिक विकास कार्यक्रम (३०%)					५५.१			५५.१	
५.१.७.७७८	पर्यटक पदमार्ग स्तोरन्नती	२६४११	कि. मि.	१	३.८३	७	१	३.८३	७	
५.१.७.७७९	खानेपानी धारा जडान तथा सहयोग	२६४११	वटा	१	२.७३	५	१	२.७३	५	
५.१.७.७८०	शौचालय निर्माण/ मर्मत सुधार	२६४११	वटा	१	१.९१	३.५	१	१.९१	३.५	
५.१.७.७८१	फोहर मैला व्यवस्थापनका लागि इन्सिनेटर निर्माण (SPCC)	२६४११	वटा	१	२.१९	४	१	२.१९	४	
५.१.७.७८२	भवन मर्मत (पोष्ट/अतिथि गृह/ आवास/ शौचालय/ ट्रि हाउस)	२६४११	वटा	४	५.४६	१०	४	५.४६	१०	
५.१.७.७८३	संरक्षण सम्बन्धि अभिमुखिकरण तालिम	२६४११	पटक	१	०.९३	१.७	१	०.९३	१.७	
५.१.७.७८४	कार्यालयमा इन्टरनेट जडान	२६४११	पटक	१	०.३८	०.७	१	०.३८	०.७	
५.१.७.७८५	वृक्षारोपन तथा तारबार	२६४११	पटक	१	१.४८	२.७	१	१.४८	२.७	
५.१.७.७८६	सांस्कृतिक संरक्षणका लागि छोर्तेन मर्मत तथा माने व्यवस्थापन	२६४११	पटक	१	५.४६	१०	१	५.४६	१०	
५.१.७.७८७	बाटो निर्माण	२६४११	क्षेत्र	२	३.८३	७	२	३.८३	७	
५.१.७.७८८	खानेपानी ट्याङ्की निर्माण	२६४११	वटा	१	१.९१	३.५	१	१.९१	३.५	
१०	मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन- आय आर्जन तथा सीप विकास कार्यक्रम (२०%)					३६.६			३६.६	

क्र.स.	कार्यक्रम / कार्यक्रम	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति			कै.
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट	
५.१.७.७८९	आयआर्जन तथा सिपविकास तालिम	२६४११	वटा	१	२.७३	५	१	२.७३	५	
५.१.७.७९०	म.उ.समितिका पदाधिकारीको अध्ययन/अवलोकन भ्रमण	२६४११	पटक	२	२.८४	५.२	२	२.८४	५.२	
५.१.७.७९१	पर्यटकीय क्षेत्र सरसफाई कार्यक्रम	२६४११	पटक	१	२.६२	४.८	१	२.६२	४.८	
५.१.७.७९२	गुठीको सामान खरिद	२६४११	पटक	१	३.८३	७	१	३.८३	७	
५.१.७.७९३	उद्घोषण तथा भाषणकला तालिम	२६४११	पटक	१	१.५३	२.८	१	१.५३	२.८	
५.१.७.७९४	मध्यवर्ती सामुदायिक वन संरक्षण तथा सम्बर्धन तालिम	२६४११	पटक	१	१.०९	२	१	१.०९	२	
५.१.७.७९५	वेकरी तथा कफी तयारी तालिम	२६४११	पटक	१	२.६२	४.८	१	२.६२	४.८	
५.१.७.७९६	पर्यटक प्रवर्धनका लागि प्रचार प्रसार सामाग्री उत्पादन तथा वितरण	२६४११	पटक	१	२.७३	५	१	२.७३	५	
११	मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन-संरक्षण शिक्षा कार्यक्रम(१०%)					७.९५			१७.९५	
५.१.७.७९७	समूह/समिति/ कार्यालय व्यवस्थापन	२६४११	पटक	१	०.७७	१.४	१	०.७७	१.४	
५.१.७.७९८	प्रचारप्रसार सामाग्री उत्पादन तथा वितरण	२६४११	पटक	१	१.९७	३.६	१	१.९७	३.६	
५.१.७.७९९	नावा प्रथा प्रवर्द्धन तथा गस्ती अनुगमन	२६४११	पटक	१	२.६८	४.९	१	२.६८	४.९	
५.१.७.८००	सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षणको लागि छोट्टेन संरक्षण तथा माने व्यवस्थापन	२६४११	पटक	१	१.९१	३.५	१	१.९१	३.५	
५.१.७.८०१	संरक्षण शिक्षक व्यवस्थापन	२६४११	जना	१	२.४९	४.५५	१	२.४९	४.५५	
१२	प्रशासनिक खर्च (१०%)					१८.३			१८.३	
५.१.७.८०२	प्रशासनिक खर्च	२६४११	पटक	२	१०	१८.३	२	१०	१८.३	
ख) चालु खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				४४	१००	१,८३	४४	१००	१,८३	
कुल जम्मा खर्च				४४	१००	१,८३	४४	१००	१,८३	

अनुसूची - ५

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जमा हालसम्म तैनाथ गुल्महरुको विवरण

क्र.सं.	गुल्मको नाम	आगमन मिति	प्रस्थान मिति
१	श्री नन्दबक्स गुल्म	२०४७/०४/३०	२०४८/०५/२४
२	श्री नयांश्रीनाथ गुल्म	२०४८/०५/२४	२०५०/१२/२५
३	श्री श्रीजंग गुल्म	२०५०/१२/०१	२०५२/१२/२५
४	श्री भवानीदल गुल्म	२०५२/१२/२५	२०५४/१२/२५
५	श्री रणसिंहदल गुल्म	२०५४/१२/१६	२०५६/१२/१५
६	श्री ईन्द्रध्वज गुल्म	२०५६/११/१३	२०५९/१२/२०
७	श्री भगवती प्रसाद गुल्म	२०५९/१२/२१	२०६५/१०/२०
८	श्री श्रीदल गुल्म	२०६५/१०/२०	२०७०/०१/२७
९	श्री बराहदल गुल्म	२०७०/०१/२७	२०७४/०३/२५
१०	श्री शम्शेर गुल्म	२०७४/०३/२५	२०७७/१०/२४
११	श्री रणशूर गुल्म	२०७७/१०/२४	हालसम्म

अनुसूची - ६

निकुञ्ज र नेपाली सेनाका पोष्टहरुको विवरण

क्र.सं.	कार्यालय/पोष्टको नाम	निकुञ्ज	सेना	संयुक्त	रहेको स्थान	कैफियत
१	सगरमाथा रा. नि., नाम्चे				निकुञ्ज	निकुञ्ज तथा गुल्म हेडक्वार्टर
२	खुम्जुङ रेञ्ज पोष्ट	√			निकुञ्ज	
३	फुर्ते पोष्ट	√			निकुञ्ज	
४	थामे पोष्ट			√	निकुञ्ज	
५	टासिङ्गा पोष्ट	√			निकुञ्ज	
६	फुगीठांगा पोष्ट		√		निकुञ्ज	
७	डोले पोष्ट			√	निकुञ्ज	
८	देबुचे पोष्ट	√			निकुञ्ज	
९	मन्जो पोष्ट			√	मध्यवर्ती	निकुञ्ज प्रवेशद्वार
१०	कोडदे पोष्ट	√			मध्यवर्ती	
११	चौरीखर्क रेञ्ज पोष्ट			√	मध्यवर्ती	
जम्मा		५	१	४		

अनुसूची - ७

List of Mammals recorded in Sagarmatha National Park and its Buffer Zone

S. .N	Family	Scientific Name	Common Name	Status			
				NRDB, NPWC	IUCN	CITES	Range
1	<i>Ailuridae</i>	<i>Ailurus fulgens</i>	Red Panda	E,P	EN	I	2800-3900
2	<i>Bovidae</i>	<i>Bos grunniens</i>	Wild Yak	C,P	EN	I	4115-6100
3	<i>Bovidae</i>	<i>Hemitragus jemlahicus</i>	Himalayan Tahr	S	VU		2500-4400
4	<i>Bovidae</i>	<i>Naemorhedus goral</i>	Goral	S	LR/NT	I	
5	<i>Bovidae</i>	<i>Naemorhedus sumatraensis</i>	Mainland Serow	S	VU	I	
6	<i>Canidae</i>	<i>Canis aureus</i>	Golden Jackal	S	LC	III	Up to 4000
7	<i>Canidae</i>	<i>Canis lupus</i>	Grey Wolf	V,P	LC	I	3600-5150
8	<i>Canidae</i>	<i>Cuon alpinus</i>	Wild Dog	V	VU	II	
9	<i>Canidae</i>	<i>Vulpes montana</i>	Mountain Fox	S	LC	III	
10	<i>Cercopithecidae</i>	<i>Macaca mulatta</i>	Rhesus Monkey	S	LR/NT	II	Up to 2900
11	<i>Cercopithecidae</i>	<i>Presbytis entellus</i>	Langur	S	LR/NT	I	Up to 3600
12	<i>Cervidae</i>	<i>Muntiacus muntjak</i>	Barking Deer		LC		
13	<i>Felidae</i>	<i>Panthera pardus</i>	Common Leopard	S	LC	I	Up to 2800
14	<i>Felidae</i>	<i>Uncia uncia</i>	Snow Leopard	E,P	EN	I	3500-5600
15	<i>Leporidae</i>	<i>Lepus oiostolus</i>	Wooly Hare		LC		Up to 4300
16	<i>Moschidae</i>	<i>Moschus chrysogaster</i>	Musk Deer	E,P	LR/NT	I	Up to 3000
17	<i>Moschidae</i>	<i>Moschus fuscus</i>	Musk Deer	E,P	LR/NT	II	Up to 3000
18	<i>Muridae</i>	<i>Alticola roylei</i>	Royal's Vole		NT		
19	<i>Muridae</i>	<i>Alticola strachey</i>	Khumbu Vole				
20	<i>Muridae</i>	<i>Mus musculus</i>	House Mouse		LC		Up to 4300
22	<i>Muridae</i>	<i>Pitymys sikimensis</i>	Alpine Vole		LC		2100-3700
23	<i>Muridae</i>	<i>Rattus rattus</i>	House Rat		LC		Up to 4300
24	<i>Mustelidae</i>	<i>Mustela flavigula</i>	Yellow-throated Marten	S	LC	III	Up to 3000
25	<i>Mustelidae</i>	<i>Mustela kathiah</i>	Yellow-bellied Weasel	S	LC	III	Up to 36600
26	<i>Mustelidae</i>	<i>Mustela sibirica</i>	Siberian Weasel	S	LC	III	1525-4880
27	<i>Ochotonidae</i>	<i>Ochotana macrotis</i>	Long-eared Pika		LC		
28	<i>Ochotonidae</i>	<i>Ochotana roylei</i>	Himalayan Mouse-hare		LC		2000-3700
29	<i>Pteropidae</i>	<i>Cyanoptera sphinx</i>	Short-nosed Fruit Bat		LC		1000-3050
30	<i>Rhinolophidae</i>	<i>Hipposideros armiger</i>	Himalayan Leaf-nosed Bat				upto 3050
31	<i>Sciuridae</i>	<i>Marmota bobak</i>	Himalayan Marmot	S	LC	III	3960-5500

S. .N	Family	Scientific Name	Common Name	Status			
				NRDB, NPWC	IUCN	CITES	Range
32	<i>Soricidae</i>	Chimarrogale himalayica	Himalayan Water Shrew		LC		upto 1500
33	<i>Soricidae</i>	Nectogale elegans	Elegant Water Shrew		LC		upto 2270
34	<i>Soricidae</i>	Soriculus caudatus	Brown Toothed Shrew		LC		1800-3600
35	<i>Talpidae</i>	Talpa micrura	Himalayan Mole				1000-3000
36	<i>Ursidae</i>	Ursus thibetanus	Himalayan Black Bear	V	VU	I	1000-3000
37	<i>Viverridae</i>	Paguma larvata	Masked Palm Civet	S	LC	III	200-2200
Status							
a) National Parks and Wildlife Conservation (NPWC) Act, 1973 : P = Protected							
b) Nepal Red Data Book (NRDB) : EXN = Extinct from Nepal, C = Critically Endangered, E = Endangered, V =Vulnerable, S = Susceptible, I = Introduced, ? = Not confirmed, End = Endemic species of Nepal							
c) IUCN Red List Category : EX = Extinct, EW = Extinct in the Wild, CR = Critically Endangered, EN = Endangered, VU = Vulnerable, NT = Near Threatened, LC = Least Concern, DD = Data Deficient, NE = Not Evaluated, LR/LC = Lower Risk/ Least Concern, LR/NT = Lower Risk/ Near Threatened							
d) Convention on International Trade of Endangered Species of Flora and Fauna (CITES) : Appendix (I, II and III)							

अनुसूची - ८

Checklist of the Birds of Sagarmatha National Park and its Buffer Zone

GALLIFORMES Phasianidae			
1	Danphe/Himalayan Monal I, #	<i>Lophophorus impejanus</i>	डाँफे
2	Snow Partridge	<i>Lerwa lerwa</i>	लरवान
3	Blood Pheasant II	<i>Ithaginis cruentus</i>	चिलिमे
4	Kalij Pheasant	<i>Lophura leucomelanos</i>	कालिज
5	Tibetan Snowcock I	<i>Tetraogallus tibetanus</i>	कोइमा हिउँकुखुरा
6	Satyr Tragopan III, #	<i>Tragopan satyra</i>	मुनाल
ANSERIFORMES Anatidae			
7	Northern Pintail	<i>Anas acuta</i>	सुईरोपुच्छे
8	Northern Shoveler	<i>Anas clypeata</i>	बेल्चादूँडे हाँस
9	Common Teal	<i>Anas crecca</i>	बिजुलागैरौ
10	Eurasian Wigeon	<i>Anas Penelope</i>	सिन्दुरे हाँस
11	Garganey	<i>Anas querquedula</i>	श्वेताँखीभौ
12	Gadwall	<i>Anas strepera</i>	खडखडे हाँस
13	Bar-headed Goose	<i>Anser indicus</i>	खोयाहाँस
14	Common Pochard * VU	<i>Aythya ferina</i>	कैलोटाउके हाँस
15	Tufted Duck	<i>Aythya fuligula</i>	कालीजुरे हाँस
16	Ferruginous Pochard	<i>Aythya nyroca</i>	मालक हाँस
17	Common Goldeneye	<i>Bucephala clangula</i>	स्वर्णनयन हाँस
18	Ruddy Shelduck	<i>Tadorna ferruginea</i>	चखेवा चखेवी
PICIFORMES Picidae			
19	Crimson-breasted Woodpecker	<i>Dendrocopos cathpharius</i>	रातोछाती काष्ठकूट
20	Darjeeling Woodpecker	<i>Dendrocopos darjellensis</i>	दार्जीलिङ्ग काष्ठकूट
21	Scaly-bellied Woodpecker	<i>Picus squamatus</i>	ठूलो कतले काठफोर
UPUIFORMES Upupidae			
22	Common Hoopoe	<i>Upupa epops</i>	फाप्पे चरा
CUCULIFORMES Cuculidae			
23	Pied Cuckoo	<i>Clamator jacobinus</i>	जुरे कोइली
24	Eurasian Cuckoo	<i>Cuculus canorus</i>	कुक्कु कोइली

25	Lesser Cuckoo	<i>Cuculus poliocephalus</i>	सानो कोइली
26	Oriental Cuckoo	<i>Cuculus saturatus</i>	पूर्वीय कोइली
27	Large Hawk Cuckoo	<i>Hierococcyx sparveroides</i>	पहाडी बीउ कुहियो
APODIFORMES			
Apodidae			
28	Fork-tailed Swift	<i>Apus pacificus</i>	पुच्छकापे गौथली
29	Himalayan Swiftlet	<i>Collocalia brevirostris</i>	चींचिका गौथली
STRIGIFORMES			
Strigidae			
30	Little Owl II	<i>Athene noctua</i>	हिमाली कोचलगाँडे
31	Eurasian Eagle Owl II	<i>Bubo bubo</i>	हाप्सलो
32	Tawny Owl II	<i>Strix aluco</i>	कैलो पहाडी उलुक
COLUMBIFORMES			
Columbidae			
33	Speckled Wood Pigeon	<i>Columba hodgsonii</i>	छिबिरे वनपरेवा
34	Snow Pigeon	<i>Columba leuconota</i>	हिमाली मलेवा
35	Hill Pigeon	<i>Columba rupestris</i>	लेकाली मलेवा
36	Oriental Turtle Dove	<i>Streptopelia orientalis</i>	तामे डुकुर
GRUIFORMES			
Otididae			
37	Demoiselle Crane II	<i>Grus virgo</i>	कन्याड कुरुड सारस
Rallididae			
38	Common Coot	<i>Fulica atra</i>	मरुल
CICONIIFORMES			
Scolopacidae			
39	Common Sandpiper	<i>Actitis hypoleucos</i>	चञ्चले सुडसुडिया
40	Temminck's Stint	<i>Calidris temminckii</i>	जलरङ्क
41	Common Snipe	<i>Gallinago gallinago</i>	पानी चाहा
42	Wood Snipe * VU	<i>Gallinago nemoricola</i>	वन चाहा
43	Solitary Snipe	<i>Gallinago solitaria</i>	भार्का चाहा
44	Eurasian Woodcock	<i>Scolopax rusticola</i>	ढूलो चाहा
45	Common Greenshank	<i>Tringa nebularia</i>	टिमटिमा
46	Green Sandpiper	<i>Tringa ochropus</i>	रुख सुडसुडिया
47	Common Redshank	<i>Tringa tetanus</i>	लालखुट्टे टिमटिमा
48	Terek Sandpiper	<i>Xenus cinereus</i>	फालीढूँडे सुडसुडिया
Charadriidae			
49	Ibisbill	<i>Ibidorhyncha struthersii</i>	तिलहरी चरा

Laridae			
50	Brown-headed Gull	<i>Larus brunnicephalus</i>	खैरोटाउके गंगाचील
51	Black-headed Gull	<i>Larus ridibundus</i>	कालोटाउके गंगाचील
52	Common Tern	<i>Sterna hirundo</i>	वायु फ्यालफ्याले
Accipitridae			
53	Northern Goshawk II	<i>Accipiter gentilis</i>	बलाकाक्ष वनबाज
54	Eurasian Sparrowhawk II	<i>Accipiter nisus</i>	वनबाज
55	Besra	<i>Accipiter virgatus</i>	बेसरा
56	Cinereous Vulture II	<i>Aegypius monachus</i>	राजगिद्ध
57	Steppe Eagle * EN, II	<i>Aquila nipalensis</i>	गोमायु महाचील
58	Golden Eagle II	<i>Aquila chrysaetos</i>	सुपर्ण महाचील
59	Imperial Eagle * VU, I	<i>Aquila heliaca</i>	रणमत्त महाचील
60	Common Buzzard II	<i>Buteo buteo</i>	श्येनबाज
61	Long-legged Buzzard II	<i>Buteo rufinus</i>	लामखुट्टे श्येनबाज
62	Hen Harrier II	<i>Circus cyaneus</i>	चल्लाचोर भुइँचील
63	Lammergeier II	<i>Gypaetus barbatus</i>	हाडफोर
64	Himalayan Griffon II	<i>Gyps himalayensis</i>	हिमाली गिद्ध
65	Booted Eagle II	<i>Hieraaetus pennatus</i>	काँधचन्द्र चील
66	Black Kite II	<i>Milvus migrans</i>	कालो चील
67	Osprey II	<i>Pandion haliaetus</i>	मलाहा चील
Falconidae			
68	Merlin II	<i>Falco columbarius</i>	सानो बाज
69	Peregrine Falcon I	<i>Falco peregrinus</i>	शाही बाज
70	Common Kestrel II		बौडाई
Podicipedidae			
71	Great Crested Grebe	<i>Podiceps cristatus</i>	सिउरे डुबुल्कीचरा
72	Black-necked Grebe	<i>Podiceps nigricollis</i>	कालीकण्ठ डुबुल्कीचरा
PASSERIFORMES			
Laniidae			
73	Grey-backed Shrike	<i>Lanius tephronotus</i>	हिमाली भद्राई
Corvidae			
74	Common Raven	<i>Corvus corax</i>	राजा काग
75	Large-billed Crow	<i>Corvus macrorhynchos</i>	कालो काग
76	Ashy Drongo	<i>Dicrurus leucophaeus</i>	ध्वाँसे चिबे
77	Spotted Nutcracker	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	वनसर्प
78	Long-tailed Minivet	<i>Pericrocotus ethologus</i>	लामपुच्छे रानीचरी

79	Yellow-bellied Fantail	<i>Pericrocotus hypoxantha</i>	पहेँलो मारुनीचरी
80	Red-billed Chough	<i>Pyrhocorax pyrrhocorax</i>	टुङ्का
81	Yellow-billed Chough	<i>Pyrhocorax graculus</i>	टेमु
82	Yellow-billed Blue Magpie	<i>Urocissa flavirostris</i>	सुनटुँडे लामपुच्छे
83	Hume's Groundpecker	<i>Pseudopodoces humilis</i>	भुँइफोर
Cinclidae			
84	White-throated Dipper	<i>Cinclus cinclus</i>	सेतोकण्ठे वञ्जुल
85	Brown Dipper	<i>Cinclus pallasii</i>	खैरो वञ्जुल
Muscicapidae			
86	White-capped Water Redstart	<i>Chaimarrornis leucocephalus</i>	सेतोटाउके जलखञ्जरी
87	Oriental Magpie Robin	<i>Copsychus saularis</i>	धोबिनी चरा
88	Little Forktail	<i>Enicurus scouleri</i>	गंगा खोलेधोबिनी
89	Spotted Forktail	<i>Enicurus maculatus</i>	थोप्ले खोलेधोबिनी
90	Verditer Flycatcher	<i>Eumyias thalassina</i>	नीलतुथो अर्जुनक
91	Rufous-gorgeted Flycatcher	<i>Ficedula strophilata</i>	सेतोटिके अर्जुनक
92	Ultramarine Flycatcher	<i>Ficedula supercilialis</i>	नीलश्वेत अर्जुनक
93	Slaty-blue Flycatcher	<i>Ficedula tricolor</i>	टिकटिके अर्जुनक
94	Grandala	<i>Grandala coelicolor</i>	हिमाली ग्राण्डला
95	White-bellied Redstart	<i>Hodgsonius phaenicuroides</i>	सेतोपेटे खञ्जरी
96	White-tailed Rubythroat	<i>Luscinia pectoralis</i>	हिमाली रातो कण्ठ
97	Indian Blue Robin	<i>Luscinia brunnea</i>	नीलो रबिन
98	Bluethroat	<i>Luscinia svecica</i>	भूमिचर नीलकण्ठ
99	Chestnut-bellied Rock Thrush	<i>Monticola rufiventris</i>	हजारा चाँचर
100	Ferruginous Flycatcher	<i>Muscicapa ferruginea</i>	कैलो अर्जुनक
101	Blue Whistling Thrush	<i>Myophonus caeruleus</i>	कल्चौडे
102	Rufous-bellied Niltava	<i>Niltava sundara</i>	सुन्दर नीलतभा
103	White-winged Redstart	<i>Phoenicurus erythrogaster</i>	सेतोपंखे खञ्जरी
104	Blue-fronted Redstart	<i>Phoenicurus frontalis</i>	नीलटाउके खञ्जरी
105	Hodgson's Redstart	<i>Phoenicurus hodgsoni</i>	तनकम्प खञ्जरी
106	Blue-capped Redstart	<i>Phoenicurus coeruleocephalus</i>	धोविनी खञ्जरी
107	Black Redstart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	ध्याप्ची खञ्जरी
108	White-throated Redstart	<i>Phoenicurus schisticeps</i>	सेतोकण्ठे खञ्जरी
109	Plumbeous Water Redstart	<i>Rhyacornis fuliginosus</i>	नीलाम्बर जलखञ्जरी
110	Grey Bushchat	<i>Saxicola ferrea</i>	हिमाली भ्याप्सी
111	Common Stonechat	<i>Saxicola torquata</i>	भेकभेक भ्याप्सी

112	Golden Bush Robin	<i>Tarsiger chryseus</i>	सुनौलो रबिन
113	Himalayan Bluetail	<i>Tarsiger (cyanurus) rufilatus</i>	सुन्तलाकोखे रबिन
114	White-browed Bush Robin	<i>Tarsiger indicus</i>	सेतोआखीभौ रबिन
115	White-collared Blackbird	<i>Turdus albocinctus</i>	कण्ठे चाँचर
116	Kessler's Thrush	<i>Turdus kessleri</i>	कालोटाउके चाँचर
117	Eurasian Blackbird	<i>Turdus merula maximus</i>	कालो चाँचर
118	Dark-throated Thrush	<i>Turdus ruficollis</i>	कालोकण्ठे चाँचर
119	Black-throated Thrush	<i>Turdus atrogularis</i>	
120	Mistle Thrush	<i>Turdus viscivorus</i>	हड्चुर चाँचर
121	Long-tailed Thrush	<i>Zoothera dixonii</i>	लामपुच्छे चाँचर
122	Plain-backed Thrush	<i>Zoothera mollissima</i>	सादाढाडे चाँचर
Sturnidae			
123	Purple-backed Starling	<i>Sturnus sturninus</i>	सानो डाँड्ग्रे सारौं
Sittidae			
124	Wallcreeper	<i>Tichodroma muraria</i>	मुरारी पुतलीचरा
125	White-tailed Nuthatch	<i>Sitta himalayensis</i>	पहाडी मट्टा
Certhiidae			
126	Eurasian Treecreeper	<i>Certhia familiaris</i>	सेतोपेटे छेपारेचरी
127	Rusty-flanked Treecreeper	<i>Certhia nipalensis</i>	कैलोकोखे छेपारेचरी
128	Winter Wren	<i>Troglodytes troglodytes</i>	चित्री
Paridae			
129	Coal Tit	<i>Parus ater</i>	सानो फुस्रे चिचिलकोटे
130	Grey-crested Tit	<i>Parus dichrous</i>	फुस्रोजुरे चिचिलकोटे
131	Great Tit	<i>Parus major</i>	चिचिलकोटे
132	Green-backed Tit	<i>Parus monticolus</i>	हरियो चिचिलकोटे
133	Rufous-vented Tit	<i>Parus rubidiventris</i>	सेतोगर्दने चिचिलकोटे
134	Yellow-browed Tit	<i>Sylviparus modestus</i>	चुँदुवा चिचिलकोटे
Aegithalidae			
135	Black-throated Tit	<i>Aegithalos consinnus</i>	कालीकण्ठे राजचिचिलकोटे
136	Rufous-fronted Tit	<i>Aegithalos iouschistos</i>	कैलोपेटे राजचिचिलकोटे
Hirundinidae			
137	Asian House Martin	<i>Delichon dasypus</i>	एशियाली भीरगौथली
138	Nepal House Martin	<i>Delichon nepalensis</i>	नेपाल भीरगौथली
139	Eurasian Crag Martin	<i>Hirundo rupestris</i>	नहिकुटी गौथली
140	Barn Swallow	<i>Hirundo rustica</i>	घर गौथली

Regulidae			
141	Goldcrest	<i>Regulus regulus</i>	स्वर्णचूल फिस्टो
Sylviidae			
142	White-browed Fulvetta	<i>Alcippe vinipectus</i>	पितनयन फुलबुट्टा
143	Rufous-winged Fulvetta	<i>Alcippe castaneiceps</i>	कटुसटाउके फुलबुट्टा
144	Grey-sided Bush Warbler	<i>Cettia brunnifrons</i>	रातोटाउके भाडीफिस्टो
145	Black-faced Laughingthrush	<i>Garrulax affinis</i>	कानटाटे तोरीगाँडा
146	Chestnut-crowned Laughingthrush	<i>Garrulax erythrocephalus</i>	कटुसटाउके तोरीगाँडा
147	Streaked Laughingthrush	<i>Garrulax lineatus</i>	छिर्के तोरीगाँडा
148	Spotted Laughingthrush	<i>Garrulax ocellatus</i>	मुँदाले तोरीगाँडा
149	Rufous Sibia	<i>Heterophasia capsitrata</i>	सिबिया
150	Bar-throated Siva	<i>Minla strigula</i>	शिव मिन्ला
151	Fulvous Parrotbill	<i>Paradoxornis fulvifrons</i>	निगाले बाँदरीचरी
152	Tickell's Leaf Warbler	<i>Phylloscopus affinis</i>	पीतोदर फिस्टो
153	Lemon-rumped Warbler	<i>Phylloscopus chlorontus</i>	पीतकटी फिस्टो
154	Smoky Warbler	<i>Phylloscopus fulgiventis</i>	ध्वाँसे फिस्टो
155	Yellow-browed Warbler	<i>Phylloscopus inornatus</i>	हरित फिस्टो
156	Ashy-throated Warbler	<i>Phylloscopus maculipennis</i>	फुम्रोकण्ठे फिस्टो
157	Large-billed Leaf Warbler	<i>Phylloscopus magnirostris</i>	ठूलोठूँडे फिस्टो
158	Western Crowned Warbler	<i>Phylloscopus occipitalis</i>	ठूलो तालुधर्के फिस्टो
159	Buff-barred Warbler	<i>Phylloscopus pulcher</i>	सुन्तलेखी फिस्टो
160	Blyth's Leaf Warbler	<i>Phylloscopus reguloides</i>	तालुधर्के फिस्टो
161	Greenish Warbler	<i>Phylloscopus trochiloides</i>	जीवल फिस्टो
162	Scaly-breasted Wren Babbler	<i>Pnoepyga albiventer</i>	कत्ले डिकुरेभ्याकुर
163	Green Shrike Babbler	<i>Pteruthius xanthochlorus</i>	हरित भद्राईभ्याकुर
164	Hoary-throated Barwing	<i>Actinodura nipalensis</i>	वनचाहर
165	Green-crowned Warbler	<i>Seicercus burkii</i>	सुनचस्मे फिस्टो
166	Whistler's Warbler	<i>Seicercus whistleri</i>	सुसेली फिस्टो
167	Grey-hooded Warbler	<i>Seicercus xanthoschistos</i>	तुमुलकारी फिस्टो
168	Stripe-throated Yuhina	<i>Yuhina gularis</i>	थुपलकल्की जुरेचरा
169	Rufous-vented Yuhina	<i>Yuhina occipitalis</i>	खैरो जुरेचरा
Alaudidae			
170	Oriental Skylark	<i>Alauda gulgula</i>	ब्राह्मीचटी
171	Hume's Short-toed Lark	<i>Calandrella acutirostris</i>	पहेँलोठूँडे भारद्वाज

172	Greater Short-toed Lark	<i>Calandrella brachydactyla</i>	वर्तिका भारद्वाज
173	Horned Lark	<i>Eremophila alpestris</i>	जुंगे भारद्वाज
Nectariniidae			
174	Yellow-bellied Flowerpecker	<i>Dicaeum melanoxanthum</i>	पीतोदर पुष्पकोकिल
175	Mrs Gould's Sunbird	<i>Aethopyga gouldiae</i>	कान्ति बुङ्गेचरा
176	Green-tailed Sunbird	<i>Aethopyga nipalensis</i>	नेपाल बुङ्गेचरा
177	Fire-tailed Sunbird	<i>Aethopyga ignicauda</i>	लामपुच्छे बुङ्गेचरा
Passeridae			
178	Blyth's Pipit	<i>Anthus godlewskii</i>	छोटोदूँडे चुइयाँ
179	Tree Pipit	<i>Anthus trivialis</i>	बगाले चुइयाँ
180	Olive-backed Pipit	<i>Anthus hodgsoni</i>	रुख चुइयाँ
181	Rosy Pipit	<i>Anthus roseatus</i>	गुलाफीकण्ठे चुइयाँ
182	Citrine Wagtail	<i>Montacilla citreola</i>	बेसारे टिकटिके
183	White Wagtail	<i>Montacilla alba</i>	सेतो टिकटिके
184	Grey Wagtail	<i>Montacilla cinerea</i>	फुस्रो टिकटिके
185	Rufous-necked Snowfinch	<i>Montifringilla ruficollis</i>	कैलोगर्दने हिउँचरी
186	Black-winged Snowfinch	<i>Montifringilla adamsi</i>	चाँदीपंखे हिउँचरी
187	House Sparrow	<i>Passer domesticus</i>	घर भँगेरा
188	Eurasian Tree Sparrow	<i>Passer montanus</i>	रुख भँगेरा
189	Russet Sparrow	<i>Passer rutilans</i>	कैलो भँगेरा
190	Alpine Accentor	<i>Prunella collaris</i>	हिमाली लेकचरी
191	Brown Accentor	<i>Prunella fulvescens</i>	गाजले लेकचरी
192	Altai Accentor	<i>Prunella himalayana</i>	अल्ताई लेकचरी
193	Robin Accentor	<i>Prunella rubeculoides</i>	रबिन लेकचरी
194	Rufous-breasted Accentor	<i>Prunella strophilata</i>	मुसे लेकचरी
195	Maroon-backed Accentor	<i>Prunella immaculata</i>	पाण्डुनयनी लेकचरी
Fringillidae			
196	Twite	<i>Carduelis flavirostris</i>	सानोदूँडे लिनेट
197	Yellow-breasted Greenfinch	<i>Carduelis spinoides</i>	गाजले पीतचरी
198	Common Rosefinch	<i>Carpodacus erythrinus</i>	अमोँगा तितु
199	Dark-breasted Rosefinch	<i>Carpodacus nipalensis</i>	नेपाल तितु
200	Beautiful Rosefinch	<i>Carpodacus pulcherrimus</i>	भिबी तितु
201	Red-fronted Rosefinch	<i>Carpodacus puniceus</i>	रक्तशीर्ष राजतितु
202	Pink-browed Rosefinch	<i>Carpodacus rodochrous</i>	रातो भिबी तितु
203	Spot-winged Rosefinch	<i>Carpodacus rodopeplus</i>	पंखथोप्ले तितु

204	Great Rosefinch	<i>Carpodacus rubicilla</i>	राजतितु
205	Streaked Rosefinch	<i>Carpodacus rubicilloides</i>	धर्के राजतितु
206	White-browed Rosefinch	<i>Carpodacus thura</i>	पंखथोप्ले ठूलोतितु
207	Chestnut-eared Bunting	<i>Emberiza fucata</i>	कानकैले बगेडी
208	Little Bunting	<i>Emberiza pusilla</i>	लघु बगेडी
209	Brandt's Mountain Finch	<i>Leucostice brandti</i>	ध्वाँसे टाउके तितुभंगेरा
210	Plain Mountain Finch	<i>Leucostice nemoricola</i>	तितुभंगेरा
211	Red Crossbill	<i>Loxia curvirostra</i>	कैँचीढूँडे
212	Collared Grosbeak	<i>Mycerobas affinis</i>	सुन्तलेगदैन महाँढूँडे
213	Spot-winged Grosbeak	<i>Mycerobas melanozanthos</i>	पंखथोप्ले महाँढूँडे
214	White-winged Grosbeak	<i>Nycerobas carnipes</i>	धूपी महाँढूँडे
215	Crimson-browed Finch	<i>Pinicola subhimachala</i>	सिम्रिक राजतितु
216	Brown Bullfinch	<i>Pyrrhula nipalensis</i>	खैरो टिउँटिउँ
217	Scarlet Finch	<i>Haematospiza sipahi</i>	सिपाही तितु
218	Red-headed Bullfinch	<i>Pyrrhula erythrocephala</i>	रातो टाउके टिउँटिउँ
219	Tibetan Serin	<i>Serinus thibetanus</i>	भोट सिस्कीन

अनुसूची - ५

List of Herpetofauna recorded in Sagarmatha National Park and its Buffer Zone

SN	Family	Scientific Name	Common Name
Amphibians			
1	Bufo	himalayanus	Himalayan toad
2	Bufo	melanostictus	Black toad, common toad
3	Bufo	stomaticus	Marbled toad
4	Rana	Euphlyctis cyanophlyctis	Green toad
5	Rana	Limnonectes sp.	Crickit frog
6	Rana	Paa liebighii	Liebig's frog
7	Rana	Paa polunini	Langtang Frog
Reptiles			
8	Agamidae	Calotes versicolor	Common garden lizard
9	Agamidae	Laudakia tuberculata	Tuberculated agama
10	Colubridae	Amphispiza parallela	Boulenger's keelback
11	Colubridae	Amphispiza platyceps	Eastern keelback
12	Colubridae	Elaphe hodgsonii	Himalayan trinkt snake
13	Colubridae	Oligodon erythrogaster	Red-bellied kukri snake
14	Colubridae	Pseudoxenodon macrops macrops	Western large-eyed false cobra
15	Scincidae	Scincella ladecense himalayanus	Himalayan/Glacier skink
16	Viperidae	Agkistrodon himalayanus	Himalayan pit viper
17	Viperidae	Ovophis monticola monticola	Mountain pit viper
18	Viperidae	Trimeresurus albolabris	White-lipped tree viper

अनुसूची - १०

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जमा आ.व. २०७५/८० मा भ्रमण गरेका देश अनुसारको पर्यटकको विवरण

१. विदेशी पर्यटकको विवरण

S.N	Country	Total				Total
		Adult		Children		
		Male	Female	Male	Female	
1	Andoria	3	2	0	0	5
2	Argentina	286	152	3	0	441
3	Armenia	42	24	0	0	66
4	Australia	1953	885	47	32	2917
5	Austria	261	131	0	1	393
6	Azerbaijan	1	0	0	0	1
7	Baharain	3	2	0	0	5
8	Barbados	34	33	0	0	67
9	Belarus	22	17	0	0	39
10	Belgium	226	98	0	0	324
11	Belize	42	17	0	0	59
12	Bosnia and Herzegovina	1	0	0	0	1
13	Botswana	96	43	0	0	139
14	Brazil	755	272	11	5	1043
15	Brunei	4	2	0	0	6
16	Bulgaria	10	5	0	0	15
17	Burkina Faso	35	30	0	0	65
18	Burundi	109	75	0	0	184
19	Cambodia	46	31	0	0	77
20	Cameroon	96	61	0	0	157
21	Canada	771	380	2	3	1156
22	Chad	6	4	0	0	10
23	Chile	182	67	0	0	249
24	China	295	146	9	14	464
25	Colombia	45	61	1	1	108
26	Comoros	2	1	0	2	5
27	Congo, Republic of the	9	8	0	0	17
28	Congo, Democratic Republic	17	7	0	0	24

S.N	Country	Total				Total
		Adult		Children		
		Male	Female	Male	Female	
29	Costa Rica	0	1	0	0	1
30	Croatia	4	5	0	0	9
31	Cuba	3	1	0	0	4
32	Czech Republic	277	163	2	4	446
33	Denmark	440	155	3	8	606
34	Djibouti	5	1	0	0	6
35	Dominica	1	0	0	0	1
36	Dominican Republic	6	6	0	0	12
37	Ecuador	20	6	0	0	26
38	Egypt	18	11	0	0	29
39	Eritrea	7	5	1	0	13
40	Estonia	2	2	0	0	4
41	Fiji	32	23	0	0	55
42	Finland	412	191	0	10	613
43	France	697	301	7	5	1010
44	Gabon	70	63	0	0	133
45	Gambia	69	62	0	0	131
46	Georgia	31	15	0	0	46
47	Germany	1339	652	23	20	2034
48	Ghana	28	19	0	0	47
49	Greece	22	17	0	0	39
50	Guatemala	1	2	0	0	3
51	Guyana	10	12	0	0	22
52	Haiti	10	4	0	1	15
53	Honduras	25	15	0	0	40
54	Hungary	134	46	1	2	183
55	Iceland	41	25	0	0	66
56	Indonesia	286	140	10	4	440
57	Iran	157	43	1	0	201
58	Iraq	46	28	0	0	74
59	Ireland	285	94	2	2	383
60	Israel	819	431	1	1	1252
61	Italy	572	278	5	11	866
62	Jamaica	9	9	0	0	18
63	Japan	668	323	18	12	1021

S.N	Country	Total				Total
		Adult		Children		
		Male	Female	Male	Female	
64	Jordan	89	66	1	0	156
65	Kazakhstan	79	42	0	1	122
66	Kenya	45	27	1	0	73
67	Kiribati	9	3	1	0	13
68	Kuwait	151	54	2	0	207
69	Kyrgyzstan	8	6	0	0	14
70	laos	1	0	0	0	1
71	Latvia	102	59	5	0	166
72	Lebanon	2	0	0	0	2
73	Libya	46	34	0	0	80
74	Liechtenstein	28	24	1	0	53
75	Lithuania	32	33	0	0	65
76	Luxembourg	2	1	0	0	3
77	Macedonia	44	13	0	0	57
78	Madagascar	2	0	0	0	2
79	Malaysia	352	143	1	0	496
80	Mali	17	45	0	0	62
81	Malta	40	24	0	0	64
82	Marshall Islands	45	28	0	0	73
83	Mauritania	2	1	0	0	3
84	Mauritius	0	1	0	0	1
85	Mexico	150	85	4	3	242
86	Micronesia	42	35	0	0	77
87	Moldova	18	3	0	0	21
88	Monaco	60	36	0	0	96
89	Mongolia	26	18	0	0	44
90	Montenegro	33	30	0	0	63
91	Morocco	45	30	0	0	75
92	Mozambique	3	2	0	0	5
93	Myanmar (Burma)	7	7	0	0	14
94	Namibia	48	35	0	0	83
95	Nauru	14	0	0	0	14
96	Netherlands	724	463	7	5	1199
97	New Zealand	673	339	10	7	1029

S.N	Country	Total				Total
		Adult		Children		
		Male	Female	Male	Female	
98	Nicaragua	31	25	0	0	56
99	North Korea	9	8	0	0	17
100	Norway	174	55	2	2	233
101	Oman	55	29	0	0	84
102	Palau	14	13	1	0	28
103	Panama	2	2	0	0	4
104	Papua New Guinea	5	0	0	0	5
105	Peru	19	13	1	0	33
106	Philippines	207	55	7	6	275
107	Poland	308	148	12	15	483
108	Portugal	57	34	1	0	92
109	Quatar	44	28	0	0	72
110	Romania	150	72	2	1	225
111	Russia	645	395	40	31	1111
112	Rwanda	9	2	0	0	11
113	S.t Kitts and Nevis	5	5	0	0	10
114	Saudi Arabia	26	12	0	0	38
115	Serbia	12	2	1	0	15
116	Seychelles	2	0	0	0	2
117	Sierra Leone	115	26	0	0	141
118	Singapore	322	119	11	5	457
119	Slovakia	53	24	2	0	79
120	Slovenia	22	21	1	0	44
121	Solomon Islands	5	0	0	0	5
122	South Africa	164	91	4	8	267
123	South Korea	316	150	0	0	466
124	South Saudan	15	17	0	0	32
125	Spain	297	136	3	0	436
126	Sudan	27	11	8	10	56
127	Suriname	34	36	0	0	70
128	Swaziland	377	113	0	0	490
129	Sweden	30	26	1	0	57
130	Switzerland	171	83	8	12	274
131	Syria	44	26	7	0	77

S.N	Country	Total				Total
		Adult		Children		
		Male	Female	Male	Female	
132	Taiwan	255	263	0	2	520
133	Tajikistan	65	59	0	0	124
134	Tanzania	42	24	16	0	82
135	Thailand	202	70	6	6	284
136	Togo	16	15	0	0	31
137	Tonga	34	18	0	0	52
138	Tunisia	2	0	0	0	2
139	Turkey	17	15	9	7	48
140	Turkmenistan	70	25	0	0	95
141	Uganda	18	9	0	0	27
142	Ukraine	139	48	1	3	191
143	United Arab Emirates	645	166	1	3	815
144	UK (United Kingdom)	2999	1362	34	23	4418
145	USA (United State Of America)	5460	2869	155	115	8599
146	Uruguay	45	40	0	0	85
147	Uzbekistan	9	5	0	0	14
148	Vanuatu	136	77	0	0	213
149	Vatican City (Holy See)	59	53	3	0	115
150	Venezulea	4	2	0	0	6
151	Vietnam	212	74	3	4	293
152	Zambia	35	24	0	0	59
153	Zimbabwe	15	16	3	0	34
Total		29082	14401	523	407	44413

२. सार्क राष्ट्रबाट भ्रमण गरेको पर्यटकको विवरण

S.N	Country	Total				Total
		Adult		Children		
		Male	Female	Male	Female	
1	Afghanistan	82	39	1	0	122
2	Bangladesh	93	37	5	1	136
3	Bhutan	20	10	0	0	30
4	India	3747	1560	151	80	5538
5	Maldives	54	21	0	0	75
6	Pakistan	313	120	6	3	442
7	Sri Lanka	78	45	2	1	126
Total		4387	1832	165	85	6469

३. नेपाली पर्यटकको विवरण

S.N	Country	Total		Total
		Adult		
		Male	Female	
1	Nepal	5747	1061	6808
Total		5747	1061	6808

अनुसूची - ११

आ.व. २०७९/८० को पर्यटकहरु सम्बन्धी मासिक विवरण

महिना	नेपाली			सार्क			विदेशी			मासिक जम्मा
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	
श्रावण	१०	५२	६२	२०	५४	७४	१०२	१४७	२४९	३८५
भाद्र	१८	९३	१११	३४	५६	९०	११२	३७७	४८९	६९०
असोज	७८	७५१	८२९	१२८	६०५	७३३	२१४९	३०२०	५१६९	६७३१
कार्तिक	१५७	१३४३	१५००	२४८	५३८	७८६	४२१७	६६५५	१०८७२	१३१५८
मङ्सिर	११५	५५९	६७४	७३	२३४	३०७	८२७	२२५७	३०८४	४०६५
पुस	९९	३५६	४५५	६१	२१८	२७९	३८७	७९९	११८६	१९२०
माघ	३	२७	३०	४४	१००	१४४	१९४	४३८	६३२	८०६
फाल्गुन	३१	३२३	३५४	४०	२०३	२४३	३३४	१३९१	१७२५	२३२२
चैत्र	३२५	४७६	८०१	२१६	३१३	५२९	२४७६	३५८५	६०६१	७३९१
बैशाख	९१	१४०४	१४९५	६७५	१६३४	२३०९	४५२३	६८४९	११३७२	१५१७६
जेठ	१०७	२८३	३९०	२७७	५७२	८४९	१०५३	१६२५	२६७८	३९१७
असार	२७	८०	१०७	३३	९३	१२६	४९७	३९९	८९६	११२९
जम्मा	१०६१	५७४७	६८०८	१८४९	४६२०	६४६९	१६८७१	२७५४२	४४४१३	५७६९०

अनुसूची - १२

आ.व. २०७९/८० को राजश्व सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	राजश्व शिर्षक नं.	राजश्व शिर्षकको नाम	राजश्व रकम रु.	कैफियत
१	१४१५१	सरकारी सम्पति वहालबाट प्राप्त आय	०/-	
२	१४१७१	वन रोयल्टी	०/-	
३	१४१९१	पर्यटक शुल्क	७,७८,२०,९४४.६६/-	
४	१४१९२	पदयात्रा शुल्क	२,९४,८०९.५६/-	
५	१४२१३	अन्य विक्रीबाट प्राप्त राजश्व	९२,७८,८३७.९२/-	
६	१४३१२	प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र जफत	३,६७,१६८.७५/-	
७	१५१११	वेरुजु असुली	१,२८,७९५/-	
८	३३३६१	वन क्षेत्रको रोयल्टी	६,०२,४६,२४५.३४/-	
		कुल जम्मा	१४,८१,३६,८०१.२३/-	

अनुसूची - १३

मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरूको विवरण

१. नाम्चे मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समित अन्तर्गत रहेक समूहहरूका पदाधिकारीहरू विवरण

सि. नं.	समूहको नाम	पदाधिकारीको नाम	समूहमा पद	समितिमा पद	सम्पर्क नम्बर
१	खुम्बिला मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समूह	ल्हाक्पा तेन्जीङ शेर्पा	अध्यक्ष	सदस्य	९८४१४५०५९४
		आङ छिकी शेर्पा	उपाध्यक्ष		
		फुछिरी शेर्पा	सचिव		९८०८७६५६९७
२	कोडदे मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समूह	छिरीङ पेन्जो शेर्पा	अध्यक्ष	अध्यक्ष	९८१८४७८७२६
		कामी छिरीङ शेर्पा	उपाध्यक्ष		
		छिरीङ ओडमू शेर्पा	सचिव	सदस्य	
३	छेमोलोडमा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समूह	छिरीङ तेन्जीङ शेर्पा	अध्यक्ष	कोषाध्यक्ष	९८५११४४८८४
		आङ डोल्मा शेर्पा	उपाध्यक्ष	उपाध्यक्ष	९८४१७३९२५६
		पेम्बा छिरीङ शेर्पा	सचिव		
४	ठेस्यो मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समूह	फुरा रिता शेर्पा	अध्यक्ष	सदस्य	९८०४७२३०४७
		दावा तेन्जिङ शेर्पा	उपाध्यक्ष		
		किरण वानिया	सचिव		
५	ठमो सगरमाथा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समूह	ल्हाक्पा डोमा शेर्पा	अध्यक्ष	सदस्य	९८०३४६०१३८
		कर्म ग्याल्जेन शेर्पा	उपाध्यक्ष		
		फुरा कामी शेर्पा	सचिव		
६	नाङपाला मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समूह	फुरा छिरी शेर्पा	अध्यक्ष	सदस्य	९८१३०९८७३०
		जाङमु शेर्पा	उपाध्यक्ष		
		डिमा ककडछु शेर्पा	सचिव	सचिव	९८०८०६२३०५
७	थामे मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समूह	पेम्बा वोङ्गेल शेर्पा	अध्यक्ष	सदस्य	९८०३६९४०७०
		ल्हाक्पा दिदी शेर्पा	उपाध्यक्ष		९८१३४३७१६२
		डिमा छिरी शेर्पा	सचिव		
८	हिमालयन मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समूह	ल्हाक्पा फुटी शेर्पा	अध्यक्ष	सदस्य	९७४३०७९६४७
		सोनाम टासी शेर्पा	उपाध्यक्ष		
		तेन्जिङ छोत्तर शेर्पा	सचिव		
९	छोयू मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समूह	ल्हाक्पा छिरी शेर्पा	अध्यक्ष	सदस्य	९८०३२१२३९७
		फुरा नुरु शेर्पा	उपाध्यक्ष		
		तेन्जिङ दोर्जी शेर्पा	सचिव		

२. खुम्बियुल्हा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समित अन्तर्गत रहेक समूहहरुका पदाधिकारीहरु विवरण

सि.नं.	समूहको नाम	नाम	समूहमा पद	समितिमा पद	सम्पर्क नम्बर
१	डाँफे	पासाङ छिरिङ शेर्पा	अध्यक्ष	कोषाध्यक्ष	९८४१९३६२०५
२	छोयू	नाडा दोर्जी शेर्पा	अध्यक्ष	सदस्य	९८४१४६४५७३
३	खुम्बियुल्हा	छिमि छिरिङ शेर्पा	अध्यक्ष	-	९८४२७४७७६१
४	टाशिदेले	छेपाल दोर्जी शेर्पा	अध्यक्ष	अध्यक्ष	९८०१३११९६१७
५	गोडरी	सोनाम छिरीङ शेर्पा	अध्यक्ष	सदस्य	९८६२३३४६४८
६	तेडवोचे	पेम्बा गेलजेन शेर्पा	अध्यक्ष	-	९८१३४२९००२
७	सगरमाथा	नामोल दोर्जी शेर्पा	अध्यक्ष	-	९८०३३८६५२९
८	ताउचे	फु टासी शेर्पा	अध्यक्ष	सदस्य	९८४१८१२०५४
९	लालिगुराँस	दा डोमा शेर्पा	अध्यक्ष	उपाध्यक्ष	९८२३४३९३७०

३. चौरीखर्क मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समित अन्तर्गत रहेक समूहहरुका पदाधिकारीहरु विवरण

सि.नं.	समूहको नाम	नाम	समूहमा पद	समितिमा पद	सम्पर्क नम्बर
१	पासाङल्हामु	आङ रिता शेर्पा	अध्यक्ष	सदस्य	
२	खुम्बिला	दावा ग्याल्जेन शेर्पा	अध्यक्ष	कोषाध्यक्ष	९८०३५०९४९६
३	गौतम बुद्ध	फुनुरु शेर्पा	अध्यक्ष	सचिव	
४	फरि	पासाङनुरु शेर्पा	अध्यक्ष	-	९८०७७०४३७७
५	छोमालोडमा	आङ नुरु शेर्पा	अध्यक्ष	अध्यक्ष	९८१३०१७४२०
६	लालिगुराँस	आङ सार्की शेर्पा	अध्यक्ष	-	९८२७७६७१७५
७	बौद्ध	दा नुरु शेर्पा	अध्यक्ष	-	९८४११४२०२३
८	कुसुम खाङगारु	ल्हाक्पा छिरी शेर्पा	अध्यक्ष	-	९८२४७०४२५५
९	मेरापिक	किरण राई	अध्यक्ष	उपाध्यक्ष	
१०	हरियाली	दा छिरी शेर्पा	अध्यक्ष	सदस्य	

अनुसूची - १४

हिमाली तथा पहाडी संरक्षित क्षेत्र भित्र सहासिक पर्यटकीय गतिविधिहरू संचालन गर्दा लाग्ने शुल्क

क्र.सं.	गतिविधि	ईकाइ	नेपाली नागरिक	सार्क मुलुक नागरिक	अन्य विदेशी नागरिक
१	Sky Diving	Per person	५००	२०००/-	US Dollor 100/- equivalent of Nepali Rupees
२	Hot Air Booring	Per person	५००	२०००/-	
३	Micro Flight	Per person	५००	२०००/-	
४	Paragliding	Per person	२५०	१०००/-	US Dollor 50/- equivalent of Nepali Rupees
५	Para motoring	Per person	२५०	१०००/-	
६	Sking	Per person	२००	१०००/-	
७	Rafting/ canoeing	Per person	५००	२०००/-	US Dollor 100/- equivalent of Nepali Rupees
८	Bungy Jumping	Per person	१००	२००/-	US Dollor 7/- equivalent of Nepali Rupees
९	Mountain Biking	Per person	निःशुल्क	२००/-	
१०	Others	Per person	निःशुल्क	२००/-	

अनुसूची - १५

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय अन्तर्गत रहेका होटल तथा चिया पसलको विवरण

क्र.सं.	होटल तथा चिया पसलको नाम	स्थान
१.	जोरसल्ले चिया पसल	खुम्बु पासाङल्हामु गा.पा. ३, जोरसल्ले
२.	ट्रेकर्स लज	खुम्बु पासाङल्हामु गा.पा. ४, तेङ्गबोचे
३.	नेशनल पार्क एंड भिव लज	खुम्बु पासाङल्हामु गा.पा. ४, लोबुचे
४.	होटल ८०० इन	खुम्बु पासाङल्हामु गा.पा. ४, लोबुचे

अनुसूची - १६

मध्यवर्ती सामुदायिक वन सम्बन्धी विवरण

क्र. सं.	मध्यवर्ती सामुदायिक वनको नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल (हेक्टर)	घरधुरी संख्या	जनसंख्या	दर्ता नं.	हस्तान्तरण भएको वर्ष	कार्ययोजना नवीकरण मिति
१	हिमालय	खुम्बु पासाङ ल्हामु गाउँपालिका-३	४३४.७१	११५	४१७	१/२०६०/०६१	२०५४	२०७८/०८/०५
२	कोडे	खुम्बु पासाङ ल्हामु गाउँपालिका-३	५८२.२१	१४०	५५२	४/२०६१/०६२	२०६१	२०७८/०८/०५
३	दुधकुण्ड	खुम्बु पासाङ ल्हामु गाउँपालिका-३	४८७.७४	६०	२५६	३/२०६०/०६१	२०५४	२०७८/०८/०५
४	पेमा छोलिङ	खुम्बु पासाङ ल्हामु गाउँपालिका-३	४९९.००	४७	२०३	२/२०६०/०६१	२०५४	२०७६/०६/०२
५	तोड	खुम्बु पासाङ ल्हामु गाउँपालिका-२	४९७.००	११८	५२८	८/२०६१/०६२	२०६१	२०७८/७९
६	रेडपाण्डा	खुम्बु पासाङ ल्हामु गाउँपालिका-२	४९४.००	९६	३९९	५/२०६१/०६२	२०६१	२०७८/०८/०५
७	मुसे	खुम्बु पासाङ ल्हामु गाउँपालिका-२	४३९.३५	७७	२८३	६/२०६१/०६२	२०६१	२०७८/०८/०५
८	शेर्पा	खुम्बु पासाङ ल्हामु गाउँपालिका-२	३६५.०६	४४	१४६	७/२०६१/०६२	२०६१	२०७८/०८/०५
९	लुक्ला	खुम्बु पासाङ ल्हामु गाउँपालिका-२	४९९.००	२७७	१२०२	९/२०६१/०६२	२०६१	२०७५/७६

अनुसूची - १७

आ.व. २०७९/८० मा सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रमा उडान/अवतरण गरेको हेलिकप्टरको विवरण

महिना	हेलिकप्टर कम्पनीको नाम											कुल हेली ल्याण्डिङ संख्या	कैफियत
	मनाङ एयर प्रा.लि.	एयर ड्राईनेष्टी हेली सर्भिस प्रा.लि.	फिस्टेल एयर प्रा.लि.	हेली एभरेष्ट प्रा.लि.	कैलाश हेली. सर्भिस प्रा.लि.	अल्टिच्यूड एयर प्रा.लि.	सिम्रिक एयर प्रा.लि.	प्रभु हेली. प्रा.लि.	श्री एयर प्रा.लि.	माउन्टेन हेली.प्रा.लि.	अन्नपूर्ण हेली प्रा.लि.		
श्रावण	१४	६	४	६	३	२५	३	४	२	०	०	६७	
भाद्र	१७	४	४	२०	१३	१९	५	०	६	०	०	८८	
असोज	५३	१०९	३८	४९	७९	५६	४२	२०	२२	१९	०	४८७	
कात्तिक	१४९	२८८	१३९	१०३	१८१	९४	१६८	५१	६५	६७	२	१३०७	
मंसिर	५२	१३९	११४	६३	७९	२७	७२	१९	३६	१४	२	६१७	
पौष	१९	८३	२६	३९	२१	२९	३१	२२	१९	१	०	२९०	
माघ	२१	३१	६४	२६	१३	१४	२६	७	१७	०	०	२१९	
फाल्गुन	४४	६२	६५	४९	११२	२२	२३	१२	२६	७	०	४२२	
चैत्र	८९	१६८	८७	८०	१३४	९०	१६०	५७	३९	६२	०	९६६	
बैशाख	१२९	२००	१९५	१५०	१४२	१३३	१३०	६८	४२	१२७	०	१३१६	
जेष्ठ	९१	१०३	७१	८०	१४१	६६	५५	३५	१४	६९	०	७२५	
असार	२७	९	१६	५	०	११	६	८	८	१	०	९१	
जम्मा	७०५	१२०२	८२३	६७०	९१८	५८६	७२१	३०३	२९६	३६७	४	६५९५	

अनुसूची - १८

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयको दरबन्दी विवरण

क्र.सं.	पदको नाम	श्रेणी	सेवा	समूह	किताबखानामा पद दर्ता मिति	जम्मा दरबन्दी	कै.
१	वरिष्ठ संरक्षण अधिकृत	रा.प.द्वितीय	नेपाल वन	ने.पा.वा.ला.	२०७२।०३।११	१	
२	संरक्षण अधिकृत	रा.प.तृतीय	नेपाल वन	ने.पा.वा.ला.	२०७२।०३।११	२	
३	शाखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	सा. प्र.	२०७२।०३।११	१	
४	लेखा अधिकृत	रा.प.तृतीय	प्रशासन	लेखा	२०७२।०३।११	१	
५	रेञ्जर	रा.प.अनं प्रथम	वन	ने.पा.वा.ला.	२०७२।०३।११	५	
६	कम्प्युटर अपरेटर	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन	सा. प्र.	२०७२।०३।११	१	
७	लेखापाल	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन	लेखा	२०७२।०३।११	१	
८	खरिदार	रा.प.अनं द्वितीय	प्रशासन	सा. प्र.	२०७२।०३।११	३	
९	सिनियर गेमस्काउट	रा.प.अनं द्वितीय	वन	ने.पा.वा.ला.	२०७२।०३।११	१२	
१०	सिनियर गेमस्काउट	रा.प.अनं चतुर्थ	वन	ने.पा.वा.ला.	२०७२।०३।११	१	
११	गेमस्काउट	श्रेणीबिहिन	वन	ने.पा.वा.ला.	२०७२।०३।११	३९	
१२	कार्यालय सहयोगी	श्रेणीबिहिन	प्रशासन	सा. प्र.	२०७२।०३।११	१	
जम्मा						६८	

अनुसूची - १५

स्थापनाकालदेखि हालसम्मका वार्डेन अधिकृत/वरिष्ठ संरक्षण अधिकृतहरूको विवरण

क्र. सं.	दर्जा	नाम थर	पदावधि	
			देखि	सम्म
१	वार्डेन अधिकृत	श्री उदयराज शर्मा	२०३२।०४।०४	२०३५।०७।०४
२	वार्डेन अधिकृत	श्री लक्ष्मी प्रसाद मानन्धर	२०३५।०७।०५	२०३६।०२।१७
३	वार्डेन अधिकृत	श्री श्याम सुन्दर वज्रिमय	२०३६।०२।१८	२०३८।११।१४
४	वार्डेन अधिकृत	श्री मिडमा नोर्बु शेर्पा	२०३८।११।१५	२०४०।०३।३१
५	का.मु. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री ल्हाक्पा नोर्बु शेर्पा	२०४०।०६।०१	२०४३।०२।३०
६	का.मु. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री निमा वाङचु शेर्पा	२०४३।०३।०१	२०४५।१०।०४
७	का.मु. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री फणिन्द्र राज खरेल	२०४५।१०।२३	२०४६।११।२१
८	का.मु. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री सूर्य बहादुर पाण्डे	२०४६।११।२१	२०४८।०९।०१
९	का.मु. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री शेर सिंह ठगुन्ना	२०४८।०९।०१	२०४९।०७।२६
१०	का.मु. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री वर्ण बहादुर थापा	२०४९।०७।३०	२०४९।१०।३०
११	का.मु. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री पुरन भक्त श्रेष्ठ	२०४९।११।०१	२०५०।११।१३
१२	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री मेघ बहादुर पाण्डे	२०५०।११।२९	२०५३।११।३०
१३	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री निमा वाङचु शेर्पा	२०५३।१२।०१	२०५९।०९।०१
१४	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री गोपाल प्रकाश भट्टराई	२०५९।०९।०२	२०६२।०६।३१
१५	का.मु. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री मेघनाथ काफ्ले	२०६२।०७।०१	२०६२।१२।१४
१६	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री तुलसी राम शर्मा	२०६२।१२।१५	२०६५।०८।२३
१७	का. मु. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री रामचन्द्र कँडेल	२०६५।०८।२४	२०६६।०३।३१
१८	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री लाल बिहारी यादव	२०६६।०४।०१	२०६७।०३।१६
१९	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री वेद कुमार ढकाल	२०६७।०४।०१	२०६८।१२।२०
२०	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री रामचन्द्र कँडेल	२०६८।१२।२१	२०७०।०८।३०
२१	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री गणेश पन्त	२०७१।०३।२३	२०७१।०७।२७
२२	का.मु. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री लक्ष्मण प्रसाद पौड्याल	२०७१।०७।२८	२०७२।०५।३०
२३	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री गणेश पन्त	२०७२।०६।०१	२०७४।०९।०५
२४	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री प्रमोद भट्टराई	२०७४।१०।२२	२०७६।०६।०४
२५	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	श्री भूमिराज उपाध्याय	२०७६।०७।०१	२०८०।०६।३०
२६	वरिष्ठ संरक्षण अधिकृत	श्री शुस्मा राना	२०८०।०७।१३	हालसम्म

अनुसूची - २०

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय मार्फत आ.व. २०७९/८० मा वन्यजन्तुबाट भएको क्षति बापत वितरण गरिएको राहत रकम विवरण

१. वन्यजन्तु अनुसारको क्षतिको मासिक विवरण :

क्र. सं.	वन्यजन्तु	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मङ्सिर	पुस	माघ	फाल्गुन	चैत्र	बैशाख	जेठ	असार	जम्मा
१	भालु	०	०	०	०	०	०	०	३	०	०	०	१	४
२	चितुवा	३	२	२	१	१	२	०	८	५	१	६	७	३८
३	ब्वाँसो	२५	६	६	१३	१३	१२	९	३२	१८	८	४५	६५	२५२
४	हिउँ चितुवा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	ध्वाँसे चितुवा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
६	जँगली कुकुर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	जँगली वँदेल	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	२८	८	८	१४	१४	१४	९	४३	२३	९	५१	७३	२९४

२. निकुञ्जबाट क्षति बापत वितरण गरिएका राहत विवरण

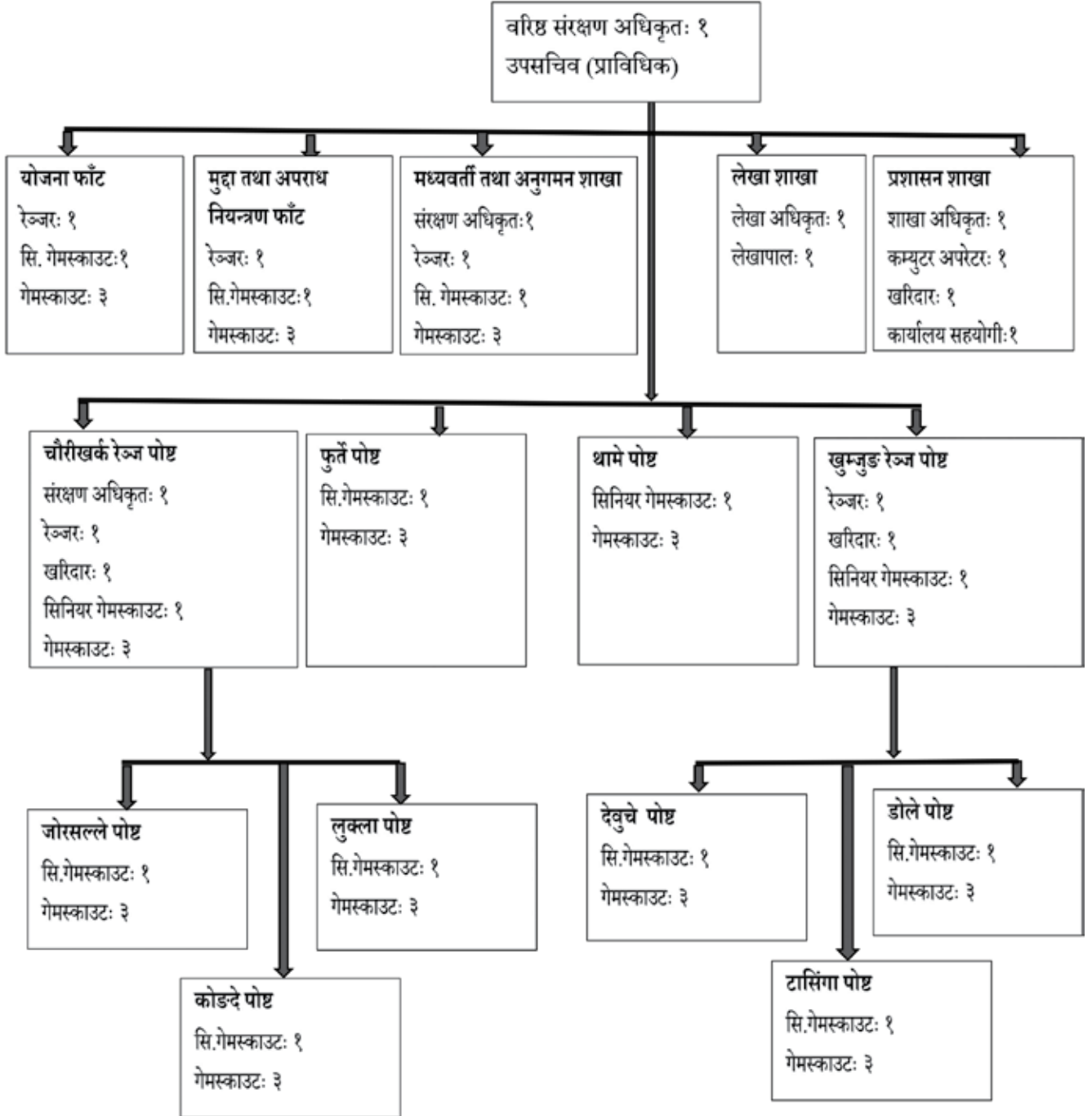
क्र.सं.	क्षतिको विवरण	संख्या	आ.व. २०७९/८० वितरण गरिएको राहत रकम रु.	कैफियत
१	सामान्य घाइते	०	०	
२	सख्त घाइते	४	४,५५,३२०/-	
३	मानिस मृत्यु	०	०	
४	पशुधनको क्षति	२९०	४४,८०,०००/-	
५	भण्डारण गरेको अन्नको क्षति	०	०	
६	घरगोठको क्षति	०	०	
७	अन्न बालिको क्षति	०	०	
	जम्मा	२९४	४९,३५,३२०/-	

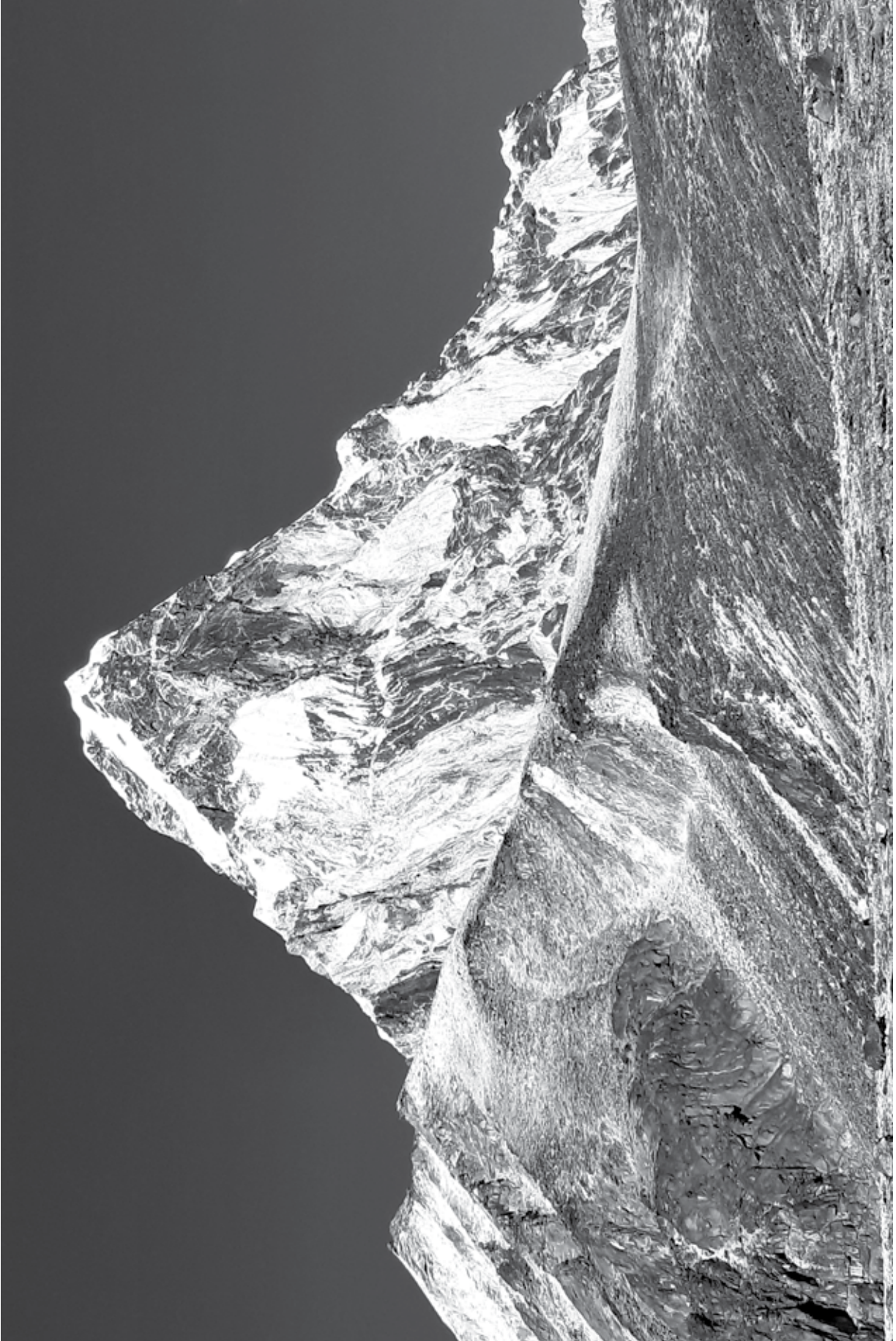
३. निकुञ्ज क्षेत्र र डिभिजन वन कार्यालय सोलुखुम्बुको कार्यक्षेत्रमा भएको क्षतिको विवरण:

क्र. सं.	राहत वितरणको क्षेत्र	सामान्य घाइते		सख्त घाइते		मानिस मृत्यु		पशुधनको क्षति		जम्मा	
		संख्या	राहत रकम	संख्या	राहत रकम	संख्या	राहत रकम	संख्या	राहत रकम	घटना संख्या	कुल दिईएको राहत रकम
१	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रमा	०	०	०	०	०	०	२८३	४३,३०,०००/-	२८३	४३,३०,०००/-
२	डिभिजन वन कार्यालय क्षेत्रमा	०	०	४	४,५५,३२०/-	०	०	७	१,५०,०००/-	११	६,०५,३२०/-
	जम्मा			४	४,५५,३२०/-			२९०	४४,८०,०००/-	२९४	४९,३५,३२०/-

अनुसूची - २१

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयको संगठानिक संरचना

अमा दन्लम

દયાહરોઈ ગુમ્બા